

Głos Ludu

Gazeta Polaków w Republice Czeskiej

**Z czytających dzieci
czytający dorośli**
| s. 3

**»Lasek Miejski«
w Kurytybie**
| s. 6

**Zakochani
w folklorze**
| s. 7

Serial »L« jak logo trwa

PROBLEM: Zarząd Główny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego przedstawił nowy projekt logo. Jego autorem jest ceniony grafik, były rektor Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, Michał Kliś. W Kołach PZKO projekt spotkał się z chłodnym przyjęciem.

O potrzebie zastąpienia dawnego godła PZKO nowoczesnym logo mówi się od poprzedniego Zjazdu, który odbył się w 2009 w Suchej Górnej. Powołano nawet specjalną komisję, w skład której wchodziła ZG oraz plastycy. Jej zadaniem było wyłonienie najbardziej odpowiedniego logo. Kilka prób było nieudanych. Przed Festiwałem PZKO w 2011 roku opublikowane zostały dwa projekty rodzimych grafików, na które festiwalowicze mogli zagłosować. – Więcej głosów oddano na projekt Zbigniewa Kubeczki. Nasza komisja zaproponowała go więc Zarządowi Głównemu – powiedział „Głosi Ludu” jeden z członków komisji, plastyk Bronisław Liberda. Dla przypomnienia – projekt Kubeczki opierał się na stylizowanych literach PZKO, między którymi przeplatała się biała-czerwona wstęga. Logo nie zostało jednak wykorzystane, a prezes ZG, Jan Ryłko, podjął działania mające na celu zdobycie nowego projektu. – Zwróciliśmy się w końcu – to była taka ostatnia próba – do profesora Klisia, który jest autorem znanych logo – wyjaśnił wiceprezes ZG, Tadeusz Smugała.

– Jestem zdziwiony, że nagle pojawił się projekt, którego nie rozpatrywała komisja – skomentował ten fakt Liberda. Dodał, że jemu osobiście ten projekt się nie podoba, kojarzy

Propozycja nowego logo autorstwa Michała Klisia.

się za bardzo z istniejącym znakiem graficznym Kongresu Polaków.

Wśród działaczy w terenie można usłyszeć jeszcze ostrzejsze reakcje. Symbol orła przypomina im bardziej koguta lub kurę, to, co ma prawdopodobnie przedstawiać Beskidy, bardziej kojarzy się z Tatrami. – Nie ma w tym znaku niczego, co odzwierciedlałoby naszą działalność – mówi prezesi kół. I dziwią się, dlaczego zaprojektowanie logo zlecono „komuś z Warszawy”, kto w ogóle nie zna naszego terenu.

W rzeczywistości Michał Kliś niewiele ma z Warszawą wspólnego. Jak

ustaliliśmy w rektoracie stołecznej Akademii Sztuk Pięknych, profesor jedynie współpracował kiedyś z tą uczelnią. Jego macierzystą placówką jest ASP w Katowicach. To tam, w czasach, gdy uczelnia była jeszcze częścią ASP w Krakowie, prowadził Wydział Grafiki, a w latach 2001-2005 był pierwszym rektorem usamodzielnionej katowickiej uczelni. Obecnie prowadzi na ASP dwie pracownie.

Michał Kliś związany jest ze Śląskiem nie tylko zawodowo. Urodził się w 1945 roku w Bielsku-Białej, dzieciństwo spędził w beskidzkiej wiosce Łodygowice. Na Śląsku (choć nie tylko) jest znanym twórcą. To on jest autorem rozpoznawalnego logo województwa śląskiego „Śląskie. Pozytywna energia” oraz logo Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku. Jak czytamy w oficjalnej notce biograficznej Klisia, zdobył wiele prestiżowych nagród w dziedzinie plakatu w Polsce i poza jej granicami. Jego prace

znajdują się w zbiorach muzealnych oraz w wielu prywatnych kolekcjach w kraju i za granicą.

Niewątpliwie osiągnięcia profesora prawdopodobnie nie przekonają PZKO-wiczów do jego projektu. Smugała liczy się z tym, że na najbliższym Konwencie Prezesów, który odbędzie się 27 marca, zabrzmią słowa krytyki. Kilku prezesów ma w planie zdecydowanie wystąpić przeciwko projektowi Klisia. Na Konwencie ma już być obecny prezes Jan Ryłko, który od kilku miesięcy przebywa za granicą. To on jest osobą, która – jak dowiedzieliśmy się w Zarządzie Głównym – wie najwięcej na temat logo. – Jeżeli Konwent odrzuci projekt, to prawdopodobnie będziemy czekali na Zjazd. Niech on zadecyduje, czy będziemy się starali o nowe projekty – podsumował Smugała.

DANUTA CHLUP

Co prezesi kół sądzą o propozycji prof. Michała Klisia?

Więcej na str. 4

ZDARZYŁO SIĘ

JEST NOWY PAPIEŻ

Biały dym nad Kaplicą Sykstyńską obwieścił w środę o godz. 19.06, że kardynałowie wybrali nowego papieża. Wybór Jorge Mario Bergoglio był wielkim zaskoczeniem. Ojciec Święty przyjął imię Franciszek. Bergoglio wybrany został na 266. papieża już w drugim dniu konklawe. Kardynałowie do wyboru następcy Benedykta XVI potrzebowali pięciu głosowań – jednego we wtorek oraz czterech w środę. Nowy biskup Rzymu ma 76 lat. Pochodzący z Argentyny jezuita wcześniej był arcybiskupem Buenos Aires i prymasem Argentyny, znanym ze skromnego życia. Teologicznie nie odbiega od Jana Pawła II i Benedykta XVI, ale jest ogromnie wyczulony na biedę oraz krzywdy globalizacji. Papież Franciszek jest zdecydowanym przeciwnikiem aborcji i eutanazji. Potępia homoseksualizm, ale przypomina, że należy szanować każdego człowieka – także gejów i lesbijki. Jest przeciwny zawieraniu małżeństw przez pary jedнопłciowe – ostro krytykował decyzję rządu Argentyny z 2010 roku legalizującą małżeństwa

Jorge Mario Bergoglio

homoseksualne. Polskie media obszernie informują o wyborze nowego papieża. Wiele mówi się o Janie Pawle II spekulując, w czym pontyfikat papieża Franciszka może być podobny do pontyfikatu papieża-Polaka. Czescy dziennikarze również uważnie śledzili wybór papieża i początki jego pontyfikatu. Przeważa opinia, że wybór przedstawiciela Ameryki Łacińskiej jest logiczny. (ep)

POGODA

sobota niedziela   poniedziałek

dzień: -2 do 3 °C
noc: -5 do -9 °C
wiatr: 2-3 m/s

dzień: 4 do 6 °C
noc: 0 do -3 °C
wiatr: 1-3 m/s

REKLAMA

HYUNDAI | NEW THINKING. NEW POSSIBILITIES. | **PROKES SERVIS**

Hyundai i20 inclusive start
za cenu 195 000 Kč.

Hyundai i30 kombi
na skladové vozy sleva 40 000 Kč.

Hyundai ix20 1.4i | kerpajta dotaci ušetřit 80 000 Kč.
konečná cena: 239 990 Kč možnost LPG za 289 990 Kč.

Hyundai i40 sedan
417 000 Kč vč. metalického laku

+420 737 200 371
+420 720 138 283

5 LET ZOPPLANÉ ZÁRUKY

www.prokes.cz
Frýdecká 53, 739 61 Třinec

REKLAMA

www.vitalniobchod.cz

50%

ZIMOWA WYPRZEDAŻ
KURTKI | SPODNIE | OBUWIE ZIMOWE ...

kompleks sportowy VITALITY Wędrzyna | tel.: 734 443 562

9 17712 12142 2065

1 3 0 3 2

KRÓTKO

KOLEJNY ODCINEK

TRZYNIEC (maki) – Budowa kolejnego odcinka drogi I/11 będącego zarazem obwodnicą Trzyńca jest coraz bardziej realna. – Program operacyjny „Transport” będzie pod koniec okresu swojego działania dysponował wolnymi środkami, które będzie można przeznaczyć na trasy znajdujące się w europejskiej sieci dróg. Wykorzystywane mogą być do 2015 roku – powiedział David Sventek, dyrektor Regionalnej Rady Spójności. Przetarg na realizację budowy na odcinku Trzyniec-Niebory – Bystrzyca powinien zostać ogłoszony w drugim kwartale tego roku.

* * *

MUSZAŃSCY NIE ŻYJĄ

REGION (ep) – Policja znalazła ciała Jarmili i Zbigniewa Muszańskich – zostali zamordowani. W czwartek znaleziono ich w jednym z garaży w Śląskiej Ostrawie. Małżonków z Bogumina policjanci poszukiwali od ponad dwóch tygodni, od początku podejrzewano porwanie. Dwoch podejrzanych o popełnienie tej zbrodni policja już zatrzymała, poszukiwany jest jednak jeszcze jeden mężczyzna, który również mógł brać udział w porwaniu i morderstwie. – Jest to 54-letni Jiří Bohdál z Bogumina. Mężczyzna mierzy 195 cm, ma sportową sylwetkę, krótkie, siwiejące włosy. Porusza się czarnym samochodem Škoda Superb z przyciemnionymi tylnymi szybami, z tablicą rejestracyjną 7T03874 – poinformowała Soňa Štětínská z komendy policji wojewódzkiej.

Zeman na zjeździe

Socjaldemokraci obradują od wczoraj w Ostrawie. Na 37. zjazd ČSSD przyjechało ponad 600 delegatów. Do hali Gong w Witkowicach zawitał również sam prezydent Miloš Zeman, niedysydyczny prezes partii. Na miejsce przyleciał wczoraj helikopterem. Delegatów przywitał oficjalnym przemówieniem.

Przed zebraniem na zjeździe socjaldemokratami stoi niełatwe zadanie. Muszą zdecydować, kto zostanie ich szefem i poprowadzi ich do wyborów w 2014 roku. Największym faworytem jest obecny przewodniczący Bohuslav Sobotka.

– Jako prezydent Republiki Czeskiej muszę być ponadpartijny. Jako obywatel Miloš Zeman chciałbym, żeby w nadchodzących wyborach zwyciężyła ČSSD – powiedział wczoraj przed delegatami prezydent. (ep)

Jeden dzień dla nerek

Przypadający na czwartek Światowy Dzień Nerek był okazją, by poświęcić trochę uwagi temu niezwykle ważnemu narządowi. W Szpitalu z Polikliniką w Hawierzowie zorganizowano Dzień Otwarty, w ramach którego każdy chętny mógł bezpłatnie wykonać badanie krwi w celu wykrycia poziomu cukru oraz obecności białka, zmierzyć ciśnienie i skonsultować wyniki z ordynatorem Centrum Dializy i Nefrologii, Kateřiną Heřmanovą.

– W przypadku chorób nerek niezmiernie ważna jest profilaktyka. Zwłaszcza osoby z wysokim ciśnieniem oraz chorujące na cukrzycę powinny mieć się na baczności. Pierwsze objawy choroby są bowiem niespecyficzne – wymioty, biegunka, bóle stawów, obrzęki, brak apetytu, osłabienie czy swąd skóry – wyjaśniała. Kiedy nerki staną się niewydolne, pacjent musi być regularnie poddawany dializie. – W naszym szpitalu mamy w tej chwili 55 osób, które regularnie są dializowane oraz jedną osobę, która jest poddawana dializie w domu. Na dializę do szpitala chorzy przychodzą z reguły trzy razy w tygodniu – poinformowała ordynariuszka. (dc)

Fot. MICHAŁ CHLUP

Profilaktyczne badanie krwi w ramach Światowego Dnia Nerek.

Cieszyn w technologii 3D

W czwartek wieczorem w Restauracji Historycznej „Pod Brunatnym Jeleniem” w Cieszynie odbyła się premiera filmu opowiadającego historię Cieszyna. Obraz, w reżyserii Daniela Zduńczyka, został zrealizowany w technologii 3D. Ponad 20-minutowy obraz prezentuje historię nadolziańskiego grodu od czasów założenia do współczesnych. Najważniejsze wydarzenia historyczne, takie jak pożar, który strawił prawie całe miasto czy czasy wojenne, przedstawione są niezwykle realistycznie.

Sporym walorem filmu są również piękne, historyczne stroje i miejsca, a także gra aktorów, wśród których nie zabrakło między innymi artystów Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego.

Fot. MARCIN WIECZOREK

Na premierze filmu nie zabrakło między innymi aktorów.

go: Bogdana Kokotka, Katarzyny Bonev (w roli księżnej cieszyńskiej Elżbiety Lukrecji) oraz Tomasza Kłaptocza (jako ks. Leopold Szersznik). Całość uzupełniona jest animacjami 3D oraz starymi zdjęciami miasta.

Film był kręcony w różnych miejscach, między innymi w Muzeum Śląska Cieszyńskiego, Muzeum Drukarstwa w Cieszynie czy w Muzeum Regionalnym w Środzie Śląskiej. Sporą pomocą dla filmowców okazały się też sprzęt i plenery udostępnione przez Grupę Rekonstrukcji Historycznej „OKA” oraz pasjonatów średniowiecza. Obraz będzie można obejrzeć między innymi w samej restauracji. (mar)

Spotkali się przyjaciele polskiej książki

Na walnym zebraniu spotkali się w środę w Czeskim Cieszynie członkowie Stowarzyszenia Przyjaciół Polskiej Książki. Omówiono ubiegłoroczne działania i zaplanowano inicjatywy na rok 2013. – Podsumowaliśmy działalność i przedstawiliśmy wyniki finansowe, które są do-

bre: udało nam się w ubiegłym roku uzyskać dotację i wykorzystać je na działalność statutową oraz zaplanowane imprezy – powiedziała prezes Stowarzyszenia, Helena Legowicz.

Tegoroczne plany wyglądają podobnie. Zorganizowane zostaną Wystawa Polskiej Książki, projekt

„Z książką na walizkach” w szkołach podstawowych oraz projekt adresowany do rodziców i dzieci „Ja czytam tobie, a ty mnie”. W tym roku Stowarzyszenie organizuje również konkurs plastyczno-literacki z okazji 80. urodzin Koziółka Matołka.

Stowarzyszenie liczy w tej chwili 54 członków. – Jeśli ktoś chciałby wstąpić w nasze szeregi, włączyć się w działalność czy tylko wesprzeć stowarzyszenie płaceniem niewielkiej składki członkowskiej, serdecznie zapraszamy – dodała Helena Legowicz. (ep)

U nas by nie szło wybrać papieża.
Rys. BRONISŁAW LIBERDA

Zima w ofensywie

Zima nawet w połowie marca nie daje za wygraną. Najlepszym tego przykładem była ostatnia noc z czwartku na piątek, która głównie w Beskidach przyniosła obfite opady śniegu. Na Babiej Górze (1725 m n.p.m.) w ciągu doby spadło aż 65 cm białego puchu. – Tak duży opad śniegu na Babiej Górze nie jest zjawiskiem aż tak wyjątkowym. Wyjątkowa jest raczej pora. Mamy przecież połowę marca – skomentował Szymon Wawrzuta, ratownik dyżurny Grupy Beskidzkiej Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Dodał, że nowa po-

krywa śnieżna mocno komplikuje sytuację na szlakach. – Wzrósł drastycznie stopień zagrożenia lawinowego. Obecnie obowiązuje stopień 3. i niewiele brakuje do 4. – zastrzegł ratownik, apelując o ostrożność oraz śledzenie prognoz pogody.

Rozwagę w planowaniu pieszych oraz narciarskich wycieczek górskich zaleca również Radim Pavlica, naczelnik beskidzkiego Górskiego Pogotowia Ratunkowego we Frydlancie. Chociaż w czeskiej części Beskidów opady były mniej obfite – na Łysej Górze przybyło 25 cm śniegu, a w Starych Hamrach 35 cm – na

szlakach łatwo o wypadek. – Sęk w tym, że warstwa nowego śniegu nie jest spójna ze starym zlodowaciałym podłożem. Łatwo można się pośliznąć, a silny wiatr powoduje zawieje – stwierdził naczelnik.

Meteorologowie co prawda zapowiadają po weekendzie ocieplenie, nie dają jednak gwarancji, że opady śniegu już nie powrócą. – Śnieg może spaść nawet w kwietniu. W tej chwili nie jesteśmy w stanie określić, czy to już koniec zimy – poinformował nas meteorolog Instytutu Hydrometeorologii w Ostrawie, Petr Drobek. (sch)

RENATA PIĄTKOWSKA W ROZMOWIE Z »GŁOSEM LUDU«:

Z czytających dzieci czytający dorośli

Swego czasu odwiedziła nasz region w ramach projektu „Z książką na walizkach”. Ostatnio otrzymała Ikara, najwyższe wyróżnienie w dziedzinie kultury przyznawane w Bielsku-Białej, jej rodzinnym mieście. Pracuje nad kolejnymi książkami dla najmłodszego pokolenia. Renata Piątkowska, bo o niej mowa, chętnie zgodziła się na wywiad.

Mikołaj Rej, poeta epoki renesansu, napisał słowa, które przytaczane są do dziś: „A niechaj narodowie wżdy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają”. Czy Kochanowski chwyciłby się dziś za głowę, gdyby usłyszał współczesną polszczyznę?

Chyba by się chwycił, ale zależy też, czego by słuchał i co oglądał. Weźmy na przykład język polskiej młodzieży. Jest pełen skrótów myślowych i bywa, że nie stroni od wulgaryzmów, trudno dopatrzeć się w nim języka literackiego. Wszystko więc zależy od tego, gdzie by Kochanowski ucho przyłożył. Niestety, bardzo często potoczny język polski pozostawia wiele do życzenia, rani uszy.

A język debaty publicznej? Przecież dyskusje polityków, ich poziom też pozostawiają sporo do życzenia...

To prawda, razi brak troski o język w polityce. Politycy kładą większy nacisk na to o czym mówią, niż jak mówią – choć i to nie jest regułą. Politycy często używają neologizmów, które trudno zinterpretować. Mam wręcz problem ze zrozumieniem niektórych osób. Często język debaty publicznej tak się radykalizuje, że nie służy już komunikacji lecz używany jest w charakterze pałki. Te kolokwializmy i radosna twórczość językowa na mównicy są nam wszystkim dobrze znane.

Wydała pani już ponad 20 książek. Czy pisanie dla dzieci to sposób walki o lepszą polszczyznę?

Bardzo bym sobie tego życzyła i bardzo bym chciała, żeby tak było. Jeżeli będziemy robili wszystko, co w naszej mocy, żeby dzieci czytały – jest to wręcz praca u podstaw, na pewno zbierzemy w przyszłości owoce tych działań. Z czytających dzieci wyrosną nam czytający dorośli. Ludzie, którzy potrafią mówić, którzy potrafią wyrazić w słowach swoje emocje – to czego się boją, czego pragną, o czym marzą, ludzie, którzy potrafią bronić swojego zdania, potrafią dyskutować. Jeżeli sprawimy, że dzieci będą czytały nie za karę, albo bo „pani kazała”, ale dla przyjemności, to jest nadzieja, że w przyszłości same chętnie sięgną po książkę. Wiadomo, czym skorupka za młodu nasiąknie... Przed nami jednak ogrom pracy.

Jakie książki należy podsuwać dzieciom? Na Złotej Liście Fundacji Cała Polska Czyta Dzieciom są na przykład trzy pani pozycje. Lista wartościowych książek na pewno jednak wykracza poza ten kanon...

Rodzice mogą mieć problem z wyborem wartościowych książek z uwagi na ogromne nasycenie rynku księgarskiego. Na półkach znajdują się także tzw. „disneyki”, jak nazwa je prof. Joanna Papuzińska, a więc książki, które bazują głównie na ilustracji, często kiczowatej. Są także skrócone

Fot. ARC

Renata Piątkowska

wersje baśni Andersena czy braci Grimm. Mamy do czynienia z takim zalewem książek, że dorośli bywają zagubieni i mogą mieć problem z wyłowieniem tego, co wartościowe, co warto podsunąć dziecku. Wskazówką dla rodziców może być logo, które pojawia się na książce, czy to przywołanej już fundacji Cała Polska Czyta Dzieciom, czy np. dobrych portali literackich. Takie logo to czytelny znak, że książka warta jest polecenia. Bezcenne są też opinie innych rodziców, którzy wiedzą z doświadczenia jakie książki sprawiają radość i potrafią zaciekać ich pociechy.

Skrócenie na przykład Andersena to taki sam „grzech”, jak cukierkowa książka z księżniczkami, obsypana brokatem na zachętę?

Spotkałam się z zenującymi skrótami znanych baśni, dlatego uważam, że takie praktyki są niedopuszczalne. Już lepiej poczekać aż dziecko podrośnie i przeczytać mu baśń w całości. Skróty ograniczają się bowiem do podpisów pod rysunkami, a książki przyciągają oko gadżetami – gwiazdkami, misiami i innymi drobiazgami. Nie o to w tym wszystkim chodzi.

Można pisać dobre książki dla dzieci nie mając pociechy?

Trudno mi powiedzieć, bo ja mam dzieci (śmiech). I muszę przyznać, że niejednokrotnie mnie inspirowały. Niektóre szalone pomysły moich bohaterów, lub zabawne sytuacje opisane w książkach, to nie fikcja literacka, tylko dzień powszedni w naszym domu. Czasami jednak ktoś może nie mieć dzieci, ale spędzać z nimi dużo czasu. Jeśli do tego jest dobrym obserwatorem, to śmiało może chwycić za pióro.

Czasy się zmieniają, dzieci się zmieniają... Pani książki też muszą ewoluować?

Oczywiście, książki powinny do-

tykać tych problemów, którymi dzieci żyją na co dzień. Dlatego na przykład książka „Wieloryb”, nagrodzona w konkursie imienia Kornela Makuszyńskiego, porusza problem otyłości coraz powszechniejszy w dzisiejszych czasach. Bohaterką jest grubiuśka dziewczynka. Pytanie, jak ma postępować: czy zostać kozłem ofiarnym, udawać, że nie słyszy ciągłych złośliwości za swoimi plecami; czy powalczyć o siebie? Mam nadzieję, że po jej przeczytaniu w dzieciach zrodzi się refleksja, że tak naprawdę nikt z nas nie jest idealny. Zresztą pamiętam dziecko autystyczne mieszkające na prowincji, gdzie nie mogło uczęszczać do klasy integracyjnej. Nauczycielka dzień po dniu, kawałek po kawałku, zaczęła czytać klasie „Wieloryba”. Okazało się, że po skończeniu lektury dzieci zaczęły zupełnie inaczej odnosić się do tego chłopca. Nie można wymarzyć sobie piękniejszej recenzji.

Przywołała pani postać Kornela Makuszyńskiego, którego rok obchodzimy obecnie nad Wisłą. Wybiera się pani do Pacanowa?

Jesienią otrzymałam nagrodę im. Kornela Makuszyńskiego, w postaci statuetki Koziołka Matołka. Gościłam już w Pacanowie i spotkałam się z dziećmi. 1 czerwca, z okazji Dnia Dziecka, pojawię się ponownie w Europejskim Centrum Bajki. Cieszę się na to spotkanie, bo centrum bajki to magiczne i bardzo fajne miejsce.

W Pacanowie nie tylko kozy kują?

Mam nadzieję, że także talenty (śmiech).

Ostatnie dane o czytelnictwie w Polsce mówią, że w 2012 roku połowa Polaków nie miała książki w rękach. Jeżdżąc po spotkaniach autorskich po Polsce potrafi pani wskazać tereny zaniedbane czytelniczo?

Tak, bo to widać po dzieciach. Dzieci, którym się czyta, są przyzwyczajone do słuchania w skupieniu, po prostu potrafią się zasluchać; świetnie też reagują – kiedy jest coś śmiesznego, wybuchają gromkim śmiechem, kiedy dzieje się coś niepokojącego, to wzdychają: „ojjej” i czekają co będzie dalej. Z drugiej strony bywają takie klasy, grupy, które są kompletnie rozkojarzone, zachowują się tak, jakby po raz pierwszy ktoś zaproponował im, by posłuchały jakiejś opowieści. Widać, że nie mają nawyku słuchania. Pamiętam też spotkanie w jednej z bibliotek, gdzie opiekunka posadziła rozbrykane dzieci na krzeselkach, a sama... ucięła sobie drzemkę na kanapie, za regałem z książkami. W tym momencie myślałam, że spadnę z krzesła. Pani spała, a dzieci „hulaj dusza, piekła nie ma”. Kiedy na tym spotkaniu zapytałam dzieci, co ostatnio przeczytały, zapadła cisza. Najlepszy dowód nieobecność książki w ich codziennym życiu.

Da się żyć z pisania książek dla dzieci?

Jeżeli ma się na rynku jedną, dwie książki to można zapomnieć o zarobku. W przypadku większej liczby książek, sytuacja wygląda inaczej. Jeżeli dobrze się sprzedają, wtedy wydawnictwa decydują się na dodruk, i pojawia się zysk. Nagradzani autorzy są zapraszani na spotkania autorskie, co wiąże się z dodatkowym dochodem. Ja mam 25 książek na rynku, są ciągle wznawiane, mam też to szczęście, że wydaję książki m.in. w wydawnictwie Literatura. Organizuje ono fantastyczne akcje dla swoich autorów, na przykład „Z książką na walizkach”. Grupa autorów jedzie na kilka dni w Polskę, mamy codziennie spotkania, raczej poza wielkimi miastami, takimi jak Kraków czy Warszawa. Trafiamy do miejsc, gdzie autor pojawia się rzadko i jest serdecznie witany gościem. Poznajemy naszych czytelników, promujemy swoje książki.

W ramach tego projektu trafiła pani swego czasu na Zaozbie. Coś pani utkwiło szczególnie w pamięci?

Na pewno małe polskie szkoły z kilkoma uczniami. Z czymś podobnym dawno się nie spotkałam. Miałam to szczęście, że panie, które były takimi moimi aniołami stróżkami, mówiły pięknie po polsku.

O AUTORCE

Renata Piątkowska, urodzona bielszczanka, mama Marty i Kacpra. Z zawodu socjolog, po Uniwersytecie Jagiellońskim, z zamiłowania pisarka i pasjonatka koni. Jest autorką takich książek, jak „Dziadek na huśtawce”, „Wieloryb”, „Twardy orzech do zgryzienia”, „Paluszki, czyli o dziesięciu takich, co nigdy się nie nudzą” czy „To się nie mieści w głowie”. Urodzona optymistka, pełna pomysłów na przyszłość. (wot)

Ma pani takie skrzywienie zawodowe, że chodzi po księgarniach, bibliotekach i sprawdza, czy książki Renaty Piątkowskiej są na półkach?

Dotknął pan trudnego tematu, bo takie skrzywienie posiadam. Przy tej okazji dostaję regularnie obuchem po głowie w moim rodzinnym Bielsku-Białej. Chodzi mi o znany sklep Empik, który jeszcze do niedawna nie miał ani jednej mojej książki, pomimo moich licznych interwencji. W warszawskim Empiku mam swoją półkę i to jest bardzo miłe. W Bielsku-Białej dopiero niedawno doczekałam się, że na półce pojawiły się trzy moje książki.

Nad czym pani obecnie pracuje?

Skończyłam książkę o Irenie Sendlerowej. Kiedy pytam na spotkaniach autorskich, kim była Irena Sendlerowa, to dzieci się zastanawiają, czy chodzi o piosenkarkę, sportsmenkę czy celebrytkę. To był dla mnie wystarczający powód by napisać tę książkę. Pozycja będzie miała promocję jesienią, zaplanowano spotkania w synagogach, bibliotekach, księgarniach i szkołach w całej Polsce. Chcę przybliżyć postać pani Sendlerowej, żeby młodzi czytelnicy wiedzieli, że uratowała 2500 żydowskich dzieci. To także punkt wyjścia do dyskusji na temat: czy i jak rozmawiać z dziećmi o wojnie i kto z nas byłby dziś gotów zaryzykować własne życie, by ratować drugiego człowieka?

Kończę też książkę o psach, która jest pewnego rodzaju kontynuacją cyklu o zwierzętach. Dzieci kochają konie, więc napisałam dla nich książkę pt. „Zbój”, czyli prawdziwe historie o koniach i konikach. Bardzo bym chciała, by dzieci widząc konia, psa czy kota, pogłaskały go w myślach i by nigdy nie przyszło im do głowy wymierzyć mu kopniaka. Może te opowiadania uwrażliwią dzieci na los zwierząt, obudzą w nich empatię, tak by patrząc na przykład na zziębniętego kundelka, przypomnieli sobie historię o chłopcu, któremu taki właśnie niepozorny piesek uratował kiedyś życie.

Rozmawiał: TOMASZ WOLFF

REKLAMA

U nas
wynegocjujesz
dobrą cenę

meble kuchenne - garderoby - profesjonalnie od 1983 r.

MS
MEBLE
MALYJUREK

tel. 33 852 92 14, www.ms-meble.pl

PREZESI MIEJSCOWYCH KÓŁ PZKO WYPOWIADAJĄ SIĘ NA TEMAT NOWEGO LOGO

Kogut czy orzeł? Beskidy czy Tatry?

Przedstawiony przez Zarząd Główny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w RC projekt nowego logo Związku spotkał się w terenie z chłodnym przyjęciem. Swoimi opiniami podzielili się z nami prezesi kilku Miejscowych Kół.

BARBARA BULAWA,
Trzyniec-Osiedle

Projekt logo mi się nie podoba, zarządowi naszego Koła także. Tę opinię zaprezentuję na Radzie Obwodowej oraz na Konwencji Prezesów. Nie ma w nim żadnego elementu, który wyrażałby charakterystykę naszego regionu, odnosił się do naszej pracy. Ktoś z Warszawy dostał za zadanie zaprojektowanie logo i zrobił to bez znajomości naszego terenu. A przecież dwa lata temu pojawiły się propozycje tutejszych grafików. Nie wiem, dlaczego żadna z nich nie została wykorzystana. Stare logo, czy raczej godło, też mi się nie podoba, choć starszym członkom naszego zarządu tak. W pełni rozumiem młodych, że nie przemawia do nich czerwony sztandar i kłosa. Ale jestem przeciw temu, by miało go zastąpić logo, które obecnie jest proponowane.

TADEUSZ PUCHAŁA,
Karwina-Raj

Na walnym zebraniu naszego Koła obecnych było 65 osób i wszystkie jednomyślnie zagłosowały, że się nie zgadzają z tym, by była niszczonej historii znaku PZKO, sztandar, pieczętka. Historia jest historią i trzeba

jesteśmy przyzwyczajeni. Z całym szacunkiem do profesora z Warszawy, który jest autorem projektu, uważam, że lepiej byłoby się zwrócić do naszych rodzimych grafików. Mamy przecież wielu wspólnych artystów, którzy znają ten teren, wiedzą, o co chodzi w PZKO. Dlaczego im nie dać pola do popisu?

MARIAN WASZUT,
Nawsie

Dyskutowaliśmy o nowym projekcie na zebraniu zarządu Koła. Nikogo nowe logo nie zachwycało. Nie uważam go za całkowicie złe, ale właściwie nie wiadomo, co te symbole wyrażają. Czy to ma być kogut, czy orzeł? Pod nim kraina górską, czy rzeka? To logo nie określa naszej przynależności do tego terenu, uważam, że twórca nie trafił w sedno. Osobiście byłbym za tym, gdyby pracować nad starym logo, trochę go zmienić, usunąć najbardziej rażące symbole komunistyczne, jak czerwony sztandar i mogłoby funkcjonować dalej. Ludzie są już do niego przyzwyczajeni, wisi wszędzie w Domach PZKO. Centralnym symbolem jest książka, co mi się podoba, bo oświata jest naszą domeną. Jest też biało-czerwona kolorystyka. Wydaje mi się, że

czasem zbyt się przejmujemy czymś, co stosunkowo łatwo można rozwiązać.

BRONISŁAW ZYDER,
Sucha Górna

Nie podoba mi się ten projekt, uważam, że nie ma nic wspólnego z PZKO, z tym, co robimy, nie odzwierciedla naszej działalności. Czy ma oznaczać, że lotem ptaka mamy przelatywać przez Olzę? Ktoś powinien wyjaśnić, jaka jest myśl przewodnia tego znaku. Uważam, że logo PZKO powinno symbolizować kulturę, oświatę, to, że jesteśmy Polakami mieszkającymi w Czechach. Jeżeli to ma być jedyny projekt, to na pewno nie można go zaakceptować. To już lepiej zostawić stare logo. Myślę, że główny wysiłek PZKO nie powinien iść w kierunku wprowadzenia nowego logo. Najważniejsze jest to, by nasze koła były aktywne, by działały zespoły. Bo jeżeli nie będzie zespołów, to nikt o nas nie będzie wiedział i logo nie będzie miało znaczenia.

ANNA JURSA,
Czeski Cieszyn-Park
Sikory

Temat logo PZKO był poruszany już niejednokrotnie. Były dyskusje w MK PZKO, na różnych spotkaniach.

Patrząc na aktualne logo, przypomina mi się historia PZKO, działalność naszych dziadków, rodziców i wszystkich, którzy bardzo intensywnie utrzymywali i rozwijali naszą polskość. Dla mnie logo to charakterystyczny znak, symbol, który powstaje wraz z założeniem Związku czy organizacji i trwa przez cały czas jej istnienia. Oczywiście wszystko w naszym życiu ulega zmianom i rozwojowi, można by pomyśleć o zmianach kosmetycznych, ale podstawa, moim zdaniem, powinna zostać zachowana.

NATALIA BRANNY,
Kocobędz-Ligota

Dla mnie ten znak jest czytelny, prosty – w tym sensie, że łatwo go powtórzyć, każdy byłby w stanie go narysować. I to, uważam, jest czasem

lepsze niż jakieś skomplikowane logo, trudne do odtworzenia. Dla mnie te symbole są czytelne: orzeł, Wieża Piastowska, Olza, Beskidy... Nie mówię, że mi się to logo podoba, bo musiałabym mieć więcej propozycji do wyboru, by się zdecydować, lecz dla mnie jest do przyjęcia. Bardziej mi odpowiada wersja z ciemnym tłem.

LEON KASPRZAK,
Orłowa-Poręba

To logo w ogóle mi się nie podoba. Również zarząd naszego Koła go nie akceptuje. Przed sobą mamy walne zebranie, na nim też na pewno będzie dyskusja na ten temat. Może jesteśmy za bardzo konserwatywni, ale słyszę same negatywne reakcje w dyskusji z PZKO-wcami. Symbol ptaka nie bardzo przypomina orła, te góry to mają być podobno Beskidy, ale Beskidy nie są przecież takie szpiczaste, a my nie mieszkamy pod Tatrami... To logo nic nie mówi o działalności naszego Związku. Może wystarczyłoby trochę zmienić stare godło PZKO, książkę zostawić, czerwony sztandar zastąpić biało-czerwonym, usunąć koło zębate i sprawa byłaby załatwiona.

DANUTA CHLUP

Młodzi wciąż mile widziani

W tym roku mija 48 lat od założenia Sekcji Historii Regionu działającej niezmiennie przy Zarządzie Głównym PZKO. Każdego roku podsumowujemy działalność i zastanawiamy się, czy dotrzymy do jubileuszu 50-lecia. Starszych członków ubywa, młodzi się nie garną, obecni działacze, z powodu nadmiaru zajęć na uczelniach, często nie mogą uczestniczyć w spotkaniach. Regularnie spotyka się więc 5-7 osób osiem razy w roku. Program, którym warto się zająć, ustalany jest pod koniec mijającego lub na początku nowego roku, więc kolejna pokusa rozwiązania Sekcji zostaje oddalona. Pomimo skromnego grona, SHR od roku 2010 z pomocą przychylnych ludzi, instytucji i okoliczności zorganizowała cztery znaczące seminaria: „Wydarzenia lat 1918-1920 na Śląsku Cieszyńskim”, „170 lat Huty Trzynieckiej”, „Sport Polski w Trzynieckim”

i „Polacy z Zaolzia w organach władzy ustawodawczej Czechosłowacji, Republiki Czeskiej i Polski 1919-2007”. Wydarzeniom tym towarzyszyło wydanie materiałów seminarnych. W minionym roku Sekcja skoncentrowała się na wewnętrznym omawianiu kilku tematów lub współpracowała w organizowaniu takich spotkań, jak: konferencja „Wyniki Polskiej Prezydencji w Unii Europejskiej”, „Wieczór Wspomnień Wypędzonych”, najbardziej skupiła się jednak na wydaniu publikacji dr. Stanisława Zahradnika „Polacy z Zaolzia w organach władzy ustawodawczej Czechosłowacji, Republiki Czeskiej i Polski 1919-2007”, na którą Zarząd Główny otrzymał finansowe wsparcie z Urzędu Województwa Morawsko-Śląskiego i Konsulatu Generalnego RP. Część funduszy ofiarowali prywatni darczyńcy z szeregów Sekcji, a kwotę

dopełnili byli posłowie W. Niedoba i S. Gawlik, były senator A. Feber i ZG PZKO. Wydawnictwo ukazało się na rynku w połowie listopada w nakładzie 300 egzemplarzy. Także dzięki funduszowi z Zarządu Głównego została wydana kolejna publikacja dr. Stanisława Zahradnika, „Ruch wydawniczy Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w latach 1947-2011”. Publikacje te są do nabycia w sekretariacie Zarządu Głównego w Czeskim Cieszynie. Obie są cennym wzbogaceniem wiedzy historycznej, ale także politycznej i społecznej o naszym regionie.

Rok 2013 obfituje w liczne okrągłe rocznice, o których należałoby wspomnieć lub je upamiętnić: 70. rocznica licznych tragicznych wydarzeń z okresu II wojny światowej, 100. rocznice urodzin wybitnych Polaków: Adama Wawrośa, Władysława Pa-

łowskiego, Gustawa Przeczka, 100. rocznica śmierci Jerzego Cieniły z Mistrzowic. SHR czyni starania, by przy współpracy Miejscowego Koła PZKO, Urzędu Gminy i innych organizacji została zorganizowana wspomnieniowa impreza w Mostach k. Jabłonkowa, by w Nawsiu wspomnieć rocznicę śmierci gen. Władysława Sikorskiego, pomysłodawcy polsko-czechosłowackiej federacji, by wziąć aktywny udział w innych uroczystościach wspomnieniowych. Wybitne postaci postaramy się przypomnieć w odpowiedni sposób w naszych publikacjach. Jesteśmy przekonani, że miejscowości, szkoły i koła PZKO, z którymi te osobistości były związane, gdzie żyją jeszcze im współcześni, będą również pamiętały o uczczeniu dokonań naszych dawnych wybitnych nauczycieli i działaczy.

Sekcja Historii Regionu mogła-

by prowadzić bardziej efektywną działalność posiadając licniejszą i odmłodzoną bazę członkowską. Zapraszaliśmy wielokrotnie chętnych, ale – jak dotychczas – bez efektu. Ponawiamy więc prośbę i zwracam się z zaproszeniem szczególnie do nauczycieli, ale nie tylko. Jest wiele tematów naszej historii, które czekają na zbadanie i udostępnienie szerszemu gronu odbiorców. Zainteresowanych chcących zapoznać się z dotychczasową, pięćdziesięcioletnią działalnością SHR i tematami, którymi się zajmowała, zapraszam do witryny Sekcji Historii Regionu na stronie internetowej www.pzko.cz. Może wskaże drogę do zbiorów Archiwum ZG PZKO, gdzie wiele ciekawych tematów czeka na potencjalnych magistrów czy doktorantów.

Jerzy Czup,
prezes Sekcji Historii Regionu

Matematyka prof. Hejnego w polskojęzycznych placówkach

– Bardziej trwałą i głęboką wiedzę uczeń zdobywa dzięki własnej aktywności i zaangażowaniu, a nie za pomocą wyuczenia się gotowych wzorców przekazywanych mu przez nauczyciela – to idea wpisująca się w myśl metody nauczania matematyki prof. Milana Hejnego, wybitnego czeskiego matematyka i dydaktyka. Skuteczną i coraz bardziej popularną metodą stosowaną w kilkunastu czeskich szkołach podstawowych zainteresowały się także polskojęzyczne placówki w Republice Czeskiej.

Pierwszą polską szkołą, w której wykorzystywana jest matematyka prof. Hejnego, jest Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza z Polskim Językiem Nauczania w Jabłonkowie. Zmiany w metodzie nauczania matematyki w klasie 1. i 3. dokonano na początku tego roku szkolnego. – Pierwsze szkolenia naszych nauczycielek odbyły się podczas ubiegłorocznej szkoły letniej. Chcąc w nauczaniu matematyki zastosować metodę prof. Hejnego, nie wystarczy wziąć do ręki podręcznik jego autorstwa. Trzeba się zapoznać z filozofią całej metody. Muszę przyznać, że nauczycielki były innowacyjnym sposobem nauczania na tyle zachwycone, że od razu zechciały go zastosować w praktyce – powiedziała Urszula Czudek, dyrektor polskiej podstawówki w Jabłonkowie.

ZAINTERESOWANIE ZMIANA

W przyszłym roku szkolnym metoda zostanie wprowadzona w kolejnych klasach pierwszego stopnia jabłonkowskiej podstawówki, do której prawdopodobnie dołączą także następne szkoły. Wdrożenie metody wiąże się jednak z wykorzystywa-

Krokowanie...

niem specjalnego podręcznika, którego polskiej wersji językowej rynek wydawniczy na razie nie oferuje. Tak więc szkoły z polskim językiem nauczania na terenie Republiki Czeskiej realizujące program nauczania wg czeskiego systemu oświaty, które chcą nauczać matematyki wg prof. Hejnego, znajdują się w niełatwej sytuacji. – Pod koniec ubiegłego roku zorganizowaliśmy metodyczne spotkanie dla nauczycieli pracujących na pierwszym stopniu polskojęzycznych szkół. Przyszło na nie ponad 20 osób. Z ich wypowiedzi wynikało, że chcą zmienić sposób, w jaki uczona jest od lat nielubiana przez większość uczniów matematyka. Dzięki metodzie prof. Hejnego, która nie została wymyślona w warunkach laboratoryjnych, ale została oparta o długoletnie doświadczenie zawodowe autora i jego ojca, wiedza matematyczna jest przez dziecko instynktownie oswajana. Co ważne, do wyniku dochodzi

Uczniowie wykazują podczas lekcji ogromne zaangażowanie.

uczeń sam – podkreśliła Marta Kmet', dyrektor Centrum Pedagogicznego dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w RC, które nawiązało współpracę z polskim rynkiem wydawniczym. Polskojęzyczny podręcznik autorstwa prof. Hejnego i jego współpracowników jest potrzebny nie tylko zaolziańskim szkołom. Dzięki wydaniu takiego podręcznika w języku polskim można by było matematykę prof. Hejnego zastosować również w placówkach na terenie Polski. W celu omówienia planowanej współpracy zorganizowane zostało pod koniec stycznia w jabłonkowskiej podstawówce spotkanie połączone z lekcją pokazową. Obecni byli m.in. prof. Hejny, Darina Jiroková (współautorka podręczników do matematyki wg prof. Hejnego), przedstawiciele czeskiego wydawnictwa FRAUS, dyrektor wydawnictwa edukacyjnego Nowa Era Anna Karniej wraz ze swoim zespołem oraz inne polskie organizacje i placówki. – Rozpoczęliśmy współpracę z Nową Erą i nie tylko. Wrz z organizacjami z Polski o podobnym do naszego profilu chcemy wyszkolić nauczycieli, którzy byliby swojego rodzaju trenerami wprowadzającymi metodę prof. Hejnego w zainteresowanych szkołach. Naszym zadaniem jest wspieranie jabłonkowskiej szkoły deklarującej realizację filmików edukacyjnych promujących metodę prof. Hejnego w języku polskim, przygotowanie szkoły letniej i zdobycie pieniędzy na współfinansowanie potrzebnych szkoleń dla nauczycieli. Kolejne rozmowy przeprowadzimy wiosną – dodała Kmet'.

NAUCZYCIEL KOORDYNATOR

– Matematykę można nauczać w sposób twórczy i odkrywczy. A wiedzę matematyczną powinno każde

dziecko konstruować w swojej głowie samo. Choć z całą pewnością można zapamiętać, że stolicą Wielkiej Brytanii jest Londyn, w podobny sposób nie można opanować np. twierdzenia Pitagorasa. Można się go nauczyć na pamięć, ale nie zrozumieć – twierdzi prof. Milan Hejny. Chcąc dzieci nauczyć matematyki, trzeba im zatem stworzyć odpowiednie warunki. Chodzi przede wszystkim o zmianę działań pedagogicznych, które mają ogromny wpływ na rozwijanie i kształtowanie dziecięcych uzdolnień. – Rozpoczynając naukę matematyki wg metody prof. Hejnego, musiałam zmienić przede wszystkim swoje podejście do uczniów. Staram się ich motywować do dyskusji, dzieci powinny rozwiązać zadanie bez mojej ingerencji, wspólnymi siłami.

Nieraz jest w klasie ruch, jedno dziecko tłumaczy drugiemu, dlaczego powinno dojść do takiego, a nie innego wyniku. Uczniowie są bardzo zaangażowani – podkreśliła Barbara Kotek, nauczycielka matematyki stosująca metodę prof. Hejnego w 1. klasie jabłonkowskiej podstawówki. Obserwując przebieg takiej lekcji można więc zauważyć, że nauczyciel uczniowi nie mówi, że przedstawione przez niego rozwiązanie jest złe. Dzieci starają się same dojść do sedna sprawy w swoich rozważaniach matematycznych. Podobnie powinno być w domu podczas odrabiania zadań domowych, których w porównaniu z innymi przedmiotami jest w matematyce prof. Hejnego niewiele. Rodzic nie powinien swojemu dziecku pomagać w rozwiązywaniu za-

dań, ale miałyby stwarzać pozory, że nie wie, o co w zadaniu chodzi i prosić dziecko o wytłumaczenie. Dziecko w ten sposób pogłębia i utrwala swoją wiedzę, uczy się też w sposób zrozumiały wyrażać swe myśli.

MATEMATYKA DA SIĘ LUBIĆ

Dzięki nietypowej metodzie nauczania matematyki udaje się z nielubianego przez wielu uczniów przedmiotu stworzyć przedmiot popularny. Świadczy o tym przede wszystkim ogromne zaangażowanie dzieci podczas lekcji i sposób, w jaki pracują nad poszczególnymi zagadkami z zakresu matematyki. Odkrywanie tajemnic tej dziedziny nauki jest dla nich ciekawym zajęciem, które sprawia im radość i satysfakcję. – Podczas zajęć wykorzystujemy nie tylko kolorowy zeszyt ćwiczeń, w którym znajduje się wiele atrakcyjnych zadań. Stosujemy także różne pomoce naukowe, które rozwijają dziecięcą wyobraźnię matematyczną. Każde zadanie wymyślone przez zespół prof. Hejnego ma głęboki sens. Podczas każdej lekcji doświadczamy tego, że matematyka jest bardzo dynamiczna – podkreśliła Renata Kohut, nauczycielka matematyki wykorzystująca metodę prof. Hejnego w 3. klasie jabłonkowskiej podstawówki. Poszczególne doświadczenia zdobyte podczas lekcji grupowane są do tzw. środowisk matematycznych, chodzi m.in. o krokowanie, autobus, pajęczyny, zwierzątka, Dziadka Leśnego i inne. Ważne po prostu nie jest wkuwanie, ale zrozumienie i logiczne myślenie. – Muszę przyznać, że od momentu, kiedy wykorzystuję tę metodę w praktyce, nie wyobrażam sobie już powrotu do klasycznej formy nauczania matematyki. Realizacja zajęć oraz ich efekty są nieporównywalne – podkreśliła Renata Kohut.

MAGDALENA ĆMIEL

Rozwiązywanie zadań wspólnymi siłami – jeden z celów metody prof. Hejnego.

»Lasek Miejski« w Kurytybie

Danuta Lisicki de Abreu chodziła do szkoły w Jabłonkowie. Podbeskidzkie miasteczko to już zamierzchna przeszłość w jej życiu. Od kilkudziesięciu lat mieszka w Brazylii i prowadzi polski skansen w Kurytybie.

W Brazylii, według szacunkowych danych, żyje od 850 tys. do nawet 3 mln mieszkańców polskiego pochodzenia. Często bardzo słabo mówią po polsku. Danuta Lisicki zalicza się do tych osób, które dobrze władają językiem przodków. Do Brazylii przyjechała z rodzicami w 1950 roku jako nastoletnia dziewczyna. Władze komunistyczne skonfiskowały rodzicom mleczarnię w Jabłonkowie i Czechosłowacja przestała być dla nich dobrym miejscem do życia.

W Kurytybie, metropolii stanu Parana, jest najliczniejsze skupisko Polonii brazylijskiej. Masowy napływ polskich emigrantów rozpoczął się w drugiej połowie XIX wieku. W Paranie, gdzie są idealne warunki klimatyczne do uprawiania roli, zaczęli budować swoje osady. Rząd brazylijski z otwartymi rękoma witał europejskich osadników (licznie przyjeżdżali też Włosi i Niemcy), wybudował nawet specjalną kolej żelazną, by z portu Paranaguá mogli

dotrzeć do Kurytyby, którą dzielą od wybrzeża Atlantyku wysokie góry. Polacy budowali własne kościoły. Wieża kościoła pw. św. Stanisława Kostki, wybudowanego w centrum Kurytyby, kiedyś widoczna była zdaleka. Teraz stoi przycupnięty w cieniu strzelających w górę drapaczy chmur. Kiedyś w tym kościele odbywały się wyłącznie polskie msze, teraz polskie nabożeństwa odprawiane są raz w tygodniu. Podróżnik Tadeusz Chorzęmpa, który spotkał się z Polakami w Kurytybie i zrelacjonował to spotkanie dla naszej gazety, wspomina sympatyczne starsze małżeństwo, Annę i Antoniego Turków, którzy troszczą się o ten kościół. Pani Anna, choć dawno przekroczyła już siedemdziesiątkę, ma ponadto w domu małą piekarnię i piecze typowe polskie babki dla skansenu.

Skansen, który oficjalnie nosi nazwę Muzeum Emigracji Polskiej w Kurytybie, zaczął się rodzić przed ponad trzydziestu laty. Jego założenie ma ścisły związek z wizytą papieża Jana Pawła II w Brazylii. Ojciec Święty w 1980 roku odwiedził Kurytybę. – Przyjazd papieża był dla nas darem z jasnego nieba – opowiada Danuta Lisicki. By to zrozumieć, trzeba wiedzieć, że Brazylijczycy kochają papieża. Witając w swym kraju papieża – Polaka, zaczęli inaczej patrzeć również na Polonię. – Nasza ocena w oczach Brazylijczyków

Tadeusz Chorzęmpa pod szyldem kawiarni „Kraковиak”.

wzrosła wtedy o sto, może nawet o tysiąc procent. Wtedy zaczął się dla nas nowy etap – przekonuje pani Danuta. Nie zawsze było tak dobrze.

W 1938 roku prezydent Getulio Vargas rozpoczął proces nacjonalizacji. Zakazywano używać języków emigrantów, zamykano szkoły, w których był inny język wykładowy niż portugalski. To w dużym stopniu osłabiło Polonię.

Z okazji przyjazdu Jana Pawła II i jego spotkania z Polonią na stadionie kurytybskim ustawiono oryginalne chaty pierwszych polskich osadników. Po wizycie papieża rząd przekazał Polonii tereny na park etniczny, a chaty ze stadionu stały się pierwszymi eksponatami w nowo powstającym skansenie. Dzięki energicznym zabiegom pani Danuty, która od początku prowadzi tę placówkę, Muzeum Polskiej Emigracji jest dziś licznie odwiedzane przez turystów. W parku stoją chaty polskich osadników, jest kaplica, muzeum, sklep z pamiątkami oraz restauracja „Kraковиak”, serwująca polskie dania. Jest też podium, ponieważ w parku odbywają się różne imprezy i koncerty. – Kompleks przypomina Lasek Miejski w Jabłonkowie – mówi Tadeusz Chorzęmpa. Kurytybski „Lasek Miejski” jest bardzo zadbane, czysty, ma pięknie wybrukowane dróżki. Pani Danucie udało się nawet załatwić, by całodobowo doglądali go policjanci. Ten park to przecież wizytówka polskiej społeczności w Brazylii.

DANUTA CHLUP

Danuta Lisicki de Abreu w „swoim” skansenie.

Fot. TADEUSZ CHORZEMPA

Fot. ARC

Sprayem w ścianę

Grafciarz to w rozumieniu wielu osób synonim wandal, który niszczy sprayem odnowione elewacje budynków, stacje i wagony kolejowe. Ale nie wszyscy grafciarze idą tą drogą, choć z reguły wszyscy zaczęli od nielegalnych malowideł. Nikola Vavrous z Hawierzowa i jego koledzy zaczęli przed kilku laty współpracować z ratuszem. Teraz mają do dyspozycji ściany, które mogą legalnie zamalowywać, ponadto organizują festiwale.

Nikola Vavrous na co dzień pracuje w salezjańskim Ośrodku Wolnego Czasu Don Bosco w Hawierzowie-Szumbarku. Przez kilka lat był odpowiedzialny za komunikację społeczną, teraz jest pedagogiem wolnego czasu w klubie młodzieżowym. Malowanie to jego hobby, choć częściowo przynosi mu też dochody. Z kolegami z grupy Sprayart34 zrzeszającej grafciarzy z całego regionu zrealizował już niejedno zlecenie. Na zamówienie malowali sprayem podjazd kolejowy w Pardubicach, wykonali wielkoformatowy obraz na murach w Hradcu Kralowej czy reklamę, którą zlecił im ostrawski Ogród Zoologiczny. W motywy statku i morza pomalowali Ośrodek Don Bosco w Ostrawie. Mniejsze zlecenia to malowanie różnych klubów czy pokojów dziecińczych.

– Zaczynaliśmy, tak jak inni, nielegalnie. Teraz realizujemy się w legalnej twórczości – mówi młody mężczyzna. Pierwszy festiwal graffiti grupa Nikoli Vavrousa zorganizowała w

Hawierzowie w 2004 roku. Napisać projekt i otrzymali dotację w ramach skierowanego do młodych ludzi programu „Make a connection”. Malowali sprayem powierzchnie na terenie kina letniego. – To były trzy takie imprezy w ciągu lata. Zostały dobrze przyjęte. Później nawiązaliśmy współpracę z wydziałem kultury hawierzowskiego magistratu. Dzięki temu mamy pozwolenie na malowanie na wyznaczonych powierzchniach. Nawiązaliśmy również współpracę z magistratami w Ostrawie i Frydku-Mistku oraz Urzędem Miasta w Boguminie. Teraz mamy powierzchnie w czterech miastach – opowiada grafciarz. Dodaje, że rozmowy z ratuszami nie były proste, urzędnicy bali się początkowo, by wykorzystanie ścian miało jakiś ład, by nie bażgrał po nich byle kto.

W 2008 roku grupa Sprayart34 po raz pierwszy zorganizowała w Hawierzowie festiwal United Colours. – Odtąd staramy się go organizować co roku. Zapraszamy ludzi z Czech, Słowacji, Polski, co roku jest ok. 80-90 uczestników. Cieszę się, że również właściciele różnych obiektów wyrażają chęć wzięcia udziału w festiwalu. Dzięki temu mogliśmy na przykład malować na ogrodzeniu kortów tenisowych, Szkoły Podstawowej przy ul. gen. Svobody w Szumbarku czy w Hawierzowskiej Spółce Ciepłowniczej HTS – dowiaduję się. Największe rozmiary osiągnął festiwal w 2010 roku, kiedy imprezy odbywały się również w Ostrawie i Boguminie. W tym roku

grafciarze ponownie zjadą do Hawierzowa, choć festiwal będzie miał bardziej kameralny charakter.

United Colours jest ukoronowaniem każdego sezonu, lecz nie jedyną okazją dla grupy do wspólnego tworzenia. Zbiorowe malowanie, czyli jamy, odbywają się w różnych miastach regionu, grupa jeździ też do Polski. W zeszłym roku grupa malowała na festiwalu muzycznym Colours of Ostrava, w tym roku ponownie się tam pojawi. Graffiti nie jest tanim hobby. Jedna puszka farby w sprayu kosztuje ok. sto koron i wystarczy do pomalowania jednego metra kwadratowego.

Vavrous stara się zaszczepić kreatywność również młodzieży z szumbarskiego osiedla, która przychodzi do klubu w Ośrodku Don Bosco. – Organizujemy różne warsztaty, teraz w kwietniu będziemy malowali jedno z pomieszczeń, również z wykorzystaniem sprayów – zapowiada mężczyzna.

Na koniec zdradza, że graffiti nie dość, że nie musi być przejawem wandalizmu, to nawet może chronić przed faktycznymi wandalami. Na upiększonej przez doświadczonych grafciarzy ścianie czy ogrodzeniu nie będzie miejsca na bażgroły przypadkowych „artystów”. – Każde ponure miejsce, któremu można wcisnąć nowe oblicze, jest dla nas wyzwaniem i powodem do radości, dlatego zachęcamy, by właściciele takich miejsc zaoferowali nam je do pomalowania – mówi Nikola Vavrous.

DANUTA CHLUP

Nikola Vavrous (w środku) z kolegami.

Fot. ARC

Zakończani w folklorze

Nie rapują, nie grają rocka i nie tańczą hip-hopu. Nie są jedną z wielu grup nastolatków, którzy założyli popowy zespół. Ich pasją jest folklor. Kopanice, masztolka, oawczorz, chodzony, szpacyrpolka – to najbardziej ich „kręci”. Dziesięć dziewczyn, ośmiu chłopaków i czteroosobowa kapela. „Młode Oldrzychowice” to żywioł: energia, radość, namiętność.

Grają, śpiewają i tańczą przede wszystkim na góralską i śląską nutę. Ale w repertuarze mają też klasyczne poloneza, przy którym dziewczyny wirują w zwiewnych, pastelowych sukniach, disco, cha-chę i charlestona. Jednak najlepiej czują się w utworach ludowych. Tych mają zresztą w programie najwięcej. Prezentują folklor wywodzący się z Beskidów Śląskich, ziemi cieszyńskiej, polskich Kaszub i słowackich Kysuc. Perłą repertuaru są tańce kopanickie, z pogranicza Moraw i Słowacji. „Młode Oldrzychowice” powstały osiem lat temu. Grupę stworzyli Marek Grycz, kierownik zespołu „Oldrzychowice” i Janina Kantor – prawniczka, od samego początku kierująca młodymi. Formacja powstała jako odnoga dorosłych „Oldrzychowic”. Dość szybko jednak zaczęła żyć własnym życiem: kolejne występy przyniosły nie tylko popularność, ale i laury w konkursach grup ludowych. Dziś „Młode Oldrzychowice” mają już własną publiczność i wiernych fanów. Są tacy, którzy przyjeżdżają z różnych, czasem odległych stron, żeby zobaczyć właśnie ich. Oglądając zespół na scenie, trudno się temu dziwić. Bo występ to wielobarwne, dynamiczne widowisko. Widz uczestniczy w niezwykłym, niemal teatralnym spektaklu. To nie tylko tańce i śpiew: co chwilę zmieniają się stroje i rekwizyty, wirują kolorowe spódnice, chustki i wplecione w warkocze wstążki. Chłopaki skaczą przez kije, wywijają toporkami, rywalizują o dziewczęta, a nawet inscenizują bójkę. Wszystko dzieje się szybko, ale akcja jest dokładnie przemyślana i wyreżyserowana. Publiczność wciągnięta jest do zabawy. Współistnieje w niej, przeżywa każdą ze scen. A przy okazji poznaje stare tradycje i często już zapomniane, ludowe obrzędy. „Zmiana to życie, życie to Oldrzychowice!” – piszą na swojej stronie internetowej członkowie zespołu. I nie ma w tym ani krzty przesady.

FOLK NA TOPIE

Co takiego jest w folklorze, że tak bardzo uwiódł młodych ludzi z Zaolzia? Janina Kantor nie ma wątpliwości, że ludowe tańce i muzyka najpełniej i najpiękniej wyrażają ludzkie emocje.

– W tym, co pokazujemy na scenie zawiera się wszystko: radość, śmiech, ale czasem też smutek czy tęsknota – mówi. – Te utwory po prostu mają duszę. Każdy prezentuje inny wymiar, inną głębię.

W naszym regionie działa piętnaście zespołów folklorystycznych. Najbardziej znane to „Oldrzychowice”, „Górole”, „Bystrzyca”, „Zaolzie”, „Olza” czy „Błędowanie”. Większość z nich ma swoje młodsze grupy taneczne: „Bystrzyca” towarzyszy „Łączka”, „Zaolzie” występuje z „Zaolzioczkami”, „Błędowanie” mają swoich „Małych Błędowian”, a „Oldrzychowice” dochowały się nie tylko „Młodych Oldrzychowic”, ale i zespołu dziecięcego „Tyrka”. W Polsce – jak podał w ubiegłorocznym raporcie Polski Instytut Pieśni i Tańca – zarejestrowanych jest blisko dwieście zespołów nieprofesjonalnych oraz dwa zawodowe: „Mazowsze” i „Śląsk”. Z raportu wynika, że

„Młode Oldrzychowice”

liczba grup nigdzie niezrzeszonych może wynosić drugie tyle. Folklor wciąż jest modny. Nie tylko na wsiach i wśród osób starszych. Coraz częściej i coraz chętniej w ludowych formacjach występują młodzi ludzie. „Ogromna liczba zespołów folklorystycznych świadczy o dość dużym zapotrzebowaniu społecznym na tę formę działalności artystycznej” – czytamy w raporcie. Niestety w większości przypadków forma i autentyczność przekazu pozostawiają wiele do życzenia. Prawdziwy folklor wymaga pieniędzy i merytorycznej wiedzy o przeszłości danego regionu. A jednego i drugiego najczęściej po prostu brakuje. Zespołów prezentujących autentyczny folklor jest niewiele. „Młode Oldrzychowice” są wśród nich wyjątkiem. Stylizacji nie da się czasem uniknąć, ale jest jedynie minimalnym dodatkiem, ubarwieniem programu.

– Staramy się wiernie odtwarzać dawne stroje, muzykę i tańce – wyjaśnia Janina Kantor. – W miarę naszych możliwości pokazujemy, jak naprawdę dawniej bawili się ludzie na wsiach, jakie panowały tam obyczaje i tradycje. Widzowie dowiadują się, jak wyglądały obrzędy weselne, jak zrywano jabłka, tłoczono kapustę... Na tym właśnie oparta jest działalność naszego zespołu.

TALENT, CIĘŻKA PRACA I MNÓSTWO ZABAWY

Trzecie, Nydek, Bystrzyca, Wędrzyna, Trzyniec... Członkowie „Młodych Oldrzychowic” pochodzą z całego Zaolzia. Szefowa grupy przyznaje, że tancerzem w jej zespole może zostać każda dziewczyna czy chłopak. Trzeba jedynie lubić tańce i muzykę. Bez tego się nie obejdzie. Młodzi są zgrani. Lubią się. Przyjaźnią. Spotykają nie tylko na próbach i występach. Atmosfera w zespole jest fantastyczna.

– Strasznie nas to wszystko bawi – mówi Daniel Mrózek. – Najbardziej lubimy, kiedy ludzie nas oglądają i bawią się razem z nami. A najfajniej, kiedy klaszczą.

– Bawi nas każdy występ – dodaje Michał Gryga. – No i próby. Te bawią nas najbardziej – śmieje się.

Żeby utrzymać poziom artystyczny,

trzeba dużo i ciężko pracować. Każdy tańiec to spory wysiłek fizyczny. Wymaga nie tylko siły i energii, ale też koncentracji, doskonałego przygotowania i zgrania tancerzy: ze sobą i muzykami. A opanować grupę nastolatków wcale nie jest łatwo.

– Na próbach śmieją się, dowcipkują, gadają, są rozbrzykani, robią różne psikusy... – wylicza Janina Kantor. – Rozrywka jest u nich zawsze na pierwszym miejscu. Trudno jest ich okiełznać. Ale kiedy już zapanuje się nad dyscypliną, praca z nimi to wielka przyjemność. Dlatego nie potrafię się na nich gniewać. Każdy ma wielki talent. To są ludzie z doskonałym wyczuciem rytmu, ze świetnym słuchem muzycznym. Potrafią łobuzować na próbach, ale na scenie dają z siebie wszystko. I publiczność to widzi. Docenia ich zaangażowanie i autentyczność.

DWIE MINUTY NA PRZEBRANIE

Zespół jest organizacją non-profit: nie zarabia i nie przynosi wymiernych zysków. Utrzymuje się dzięki grantom oraz darowiznom. Lwią część budżetu stanowi dofinansowanie z kasy urzędu miasta w Trzyńcu, a także fundusze przekazywane przez miejscowe koło PZKO w Oldrzychowicach. Dużym wsparciem są prywatni sponsorzy: przede wszystkim rodzice i sympatycy „Młodych Oldrzychowic”. Co pochłania najwięcej pieniędzy? Na pewno sceniczne ubrania. Z drugiej strony, prawdziwe artystyczne przekazu to w dużej mierze właśnie ich zasługa. Muszą być wiernie odtworzone.

– Garderobę i wyposażenie artystów staramy się kompletować i uzupełniać w miarę możliwości finansowych – mówi Janina Kantor. – Najczęściej robimy to własnymi siłami. Stroje zlecamy krawcowym, część z nich szyje jednak sama. Najbardziej pracochłonne jest zdobienie. W wyszywaniu pomaga mi córka.

Kompletny strój jest piękny, ale... noszenie go niekoniecznie należy do przyjemności. Ubiory dostosowane są do konkretnych tańców i zwykle, podczas jednego występu, młodzi artyści muszą się kilka razy przebierać. To też nie jest łatwe, bo mają na to

dwie, trzy minuty. A trzeba zmienić wszystko: koszulę, spodnie, buty... Dziewczyny mają spódnice, zapaski i fartuchy, we włosy wplatają wstążki, sznurują serdaki. Niektóre kompletne stroje ważą po kilka kilogramów. Nie zawsze są wygodne.

– W kilku warstwach materiału tańczy się dość trudno – mówi córka Janiny Kantor, Dorota. – Ale można się przyzwyczaić – śmieje się.

Kto ma trudniej? Chłopcy czy dziewczęta? Zdania są podzielone. W lecie, kiedy słońce mocno przygrzewa i w dodatku pada na scenę, spodnie z czystej wełny mocno dają się chłopakom we znaki.

– Ej, dziewczyny! Przecież to my mamy gorzej! – krzyczy Michał Gryga i cała grupa wybucha gromkim śmiechem.

– Na scenie nie myślą, że jest im gorąco i niekomfortowo. Pot z nich spływa, ale tańczą z uśmiechami na ustach – Janina Kantor jest pełna podziwu.

URODA SIĘ LICZY

Czy przed występami czują tremę? Nie. Przecież są grupą. A w grupie jest siła. Nie może się nie udać. Są świetnie przygotowani. Bawią się tańcem. Chociaż zdarza się, że choreografia wymyka się spod kontroli. Czasem ktoś się potknie, upadnie rekwizyt. Ale publiczność nie wie, że tego momentu nie było w scenariuszu. Młodzi są tak naturalni, że widzowie ulegają ich czarowi: myślą, że każda scena jest perfekcyjnie odegrana.

– Takie historie zdarzają się nawet najlepszym – opowiada Marek Cieślak. – W tańcu jest jak w życiu: szybko i spontanicznie. Nie wszystko da się zaplanować. Ale staramy się, żeby było jak najlepiej. Żeby widzowie bawili się razem z nami i mieli poczucie autentyczności.

Na forum internetowym zespołu ktoś z gości napisał: „Super extra foto... piękne baby a fajni syncy...”. To prawda, jest co podziwiać. Nie tylko na żywo, ale i na zdjęciach: na oficjalnej stronie i profilu grupy na Facebooku. Widać, że występy „Młodych Oldrzychowic” są ferią barw, energii i młodzieńczej radości życia. Chłopcy są przystojni, a dziewczyny piękne. Czy uroda też się liczy?

– Myślę, że dla oczu widzów to też jest ważne – szefowa grupy nie ma wątpliwości. – Śliczne, roześmiane dziewczyny, ubrane w bardzo dekoracyjne stroje ludowe, podkreślające jeszcze ich atrakcyjność, to na pewno pociągający widok. Zwłaszcza dla męskiej części widowni.

ORKIESTRA WYCHODZI OSTATNIA

Bez muzykantów „Młode Oldrzychowice” nie byłyby sobą. Kapelę tworzą cztery osoby: Jola Sikora, Ania Szarzewa, Mariusz Czader i Kuba Marosz. To oni nadają tempo, rytm i melodię. Nie tylko grają, ale i śpiewają. Chociaż i tancerze mają swoje solowe kwestie. W niektórych utworach śpiewają wszyscy razem. Na początku muzyków było siedmioro, a może nawet ośmioro. Jola Sikora nie ma pewności. Ale tak, jak jest teraz – jest dobrze. Pierwsze i drugie skrzypce, basa góralska i altówka tworzą idealne, muzyczne tło.

– W obecnym składzie gramy pięć lat – mówi. – Nie jesteśmy zawodowymi muzykami, ale wszyscy mamy za sobą szkoły muzyczne. Granie w zespole to całe nasze życie.

Orkiestra nie schodzi ze sceny. Kiedy tancerze wybiegają do garderoby, żeby się przebrać, wziąć łyk wody, odświeżyć – oni wciąż towarzyszą publiczności. A występ „Młodych Oldrzychowic” to nierzadko ponad godzinne widowisko. Oprócz umiejętności muzycznych, trzeba mieć dobrą kondycję fizyczną. Zwłaszcza, że kapela gra na stojąco. Oczywiście w pełnych, ludowych strojach.

– Czasem, w sezonie mamy dwa występy w ciągu dnia – opowiada Jola Sikora. – Bawimy publiczność, śpiewamy i gramy. Dajemy z siebie wszystko, ale zdarza się, że pod koniec mamy już zupełnie starte głosy – dodaje ze śmiechem.

Czy we współczesnych czasach warto podtrzymywać dawną, ludową kulturę? Tu nikt nie ma wątpliwości. – Oczywiście! – krzyczą chóralnie.

– Jesteśmy szczęśliwi, że wykonujemy właśnie folklor – Jola Sikora mówi za całą grupę. – To dla nas najpiękniejsza, najbardziej żywa muzyka. Na całym świecie nie ma piękniejszej.

MONIKA WAWRYKA

SOBOTA 16 marca

TVP 1

5.55 W labiryncie (s.) 7.00 Las bliżej nas 7.15 Rok w ogrodzie 7.40 Laur dla ogrodnika 8.00 Naszaarmia.pl 8.20 Kaktus i Mały - Dlaczego mam dobre zdanie o bocianie? 8.30 Dora poznaje świat - Pstryk! 9.00 Kung Fu Panda Legenda o niezwykłości 9.30 Supah Ninjas 10.00 Jak to działa - program popularnonaukowy - Cyfryzacja 10.30 Latarnicy.pl (s.) 10.50 Prawdziwe życie 11.20 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem 13.00 SuperKabarety - Opole bisuje! 13.30 Opole! Kocham Cię! 13.50 Zwierzęta świata - Najmłodszy w ZOO 14.25 Okrasa łamie przepisy - Na połów stynki 15.10 Różowa Pantera 16.50 Komisarz Alex (s.) 17.00 Teleexpress 17.30 Ojciec Mateusz (s.) 18.25 Gwiazdy na 60 lat TVP - przeżyjmy to jeszcze raz... 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.00 GOL T-Mobile Ekstraklasa 20.05 Kroniki - Droga do Rio 20.25 Komisarz Alex (s.) 23.15 Detoks 0.55 Chłopaki też płaczą.

TVP 2

6.00 Czterdziestolatek (s.) 7.00 M jak miłość (s.) 8.00 Pytanie na śniadanie 11.05 Barwy szczęścia (s.) 12.45 Życie od kuchni 13.20 Bliskie i groźne spotkania Steve'a 14.00 Familiada (teleturniej) 14.40 Rodzinka.pl (s.) 15.40 Słowo na niedzielę 15.50 Czarne chmury 16.55 Kocham to, co lubię 17.30 Dzieci Bogu już weekend 18.00 Panorama 18.35 Sport Telegram 19.05 Postaw na milion 20.05 The Voice of Poland. Przesłuchania w ciemno - Mazowsze 22.10 Miasto śmierci 0.10 Made in Polska 1.25 Van Veeteren - Sprawa Moreno.

TV KATOWICE

6.00 Serwis Info 7.4 Info Poranek 9.00 Serwis Info 9.12 Tu kobiety 9.45 Info Poranek 10.00 Pasma lokalne 11.00 Eurośledzi 11.15 Tu kultura 11.30 Serwis Info 12.00 Świat i gospodarka 12.30 Serwis Info 13.00 Debaty po europejsku 13.55 Serwis sportowy 14.00 Raport z Polski - Ekstra 14.15 Reportaż TVP Info - Zwierzęta w służbie ojczyźnie 14.30 Serwis Info 15.00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii 15.30 Serwis Info 16.00 Studio Wschód 17.00 Pasma lokalne 20.00 Prawdę mówiąc 21.00 Kod dostępu 21.45 Pasma lokalne 22.24 60 lat razem 22.30 Serwis Info Wieczór weekend 23.02 Sportowy Wieczór 23.25 Saudyjskie królestwo od środka.

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News 6.45 Studio F1 7.00 Grand Prix Australii 8.00 Studio F1 8.20 Yogi Bear Show 8.50 The Looney Tunes Show 9.45 Kalamury z gwiazdami 10.15 Ewa gotuje 10.45 Aladyn (film USA) 12.40 Akademia Gimnastyczna (komedia kopr.) 14.45 Studio weekend 15.45 Tylko muzyka. Must be the music 5 17.45 Pamiętniki z wakacji (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Świat według Kiepskich (s.) 20.00 Konfrontacja Sztuk Walki 0.05 Egzorcysty Emily Rose (horror USA).

TVC 1

6.00 Rozmowy H w 20 lat później 6.45 Mały telewizyjny kabaret 7.10 Finley, samochodzik strażacki (s. anim.) 7.30 Czwórka dzieci i jeden ojciec 9.00 Pułapka na gwiazdę (film) 10.35 Sprawy detektyw Murdocha (s.) 11.25 Słowacko się nie sądzi (s.) 12.00 Tydzień w regionach 12.25 Hobby naszych czasów 12.50 Spostrzeżenia z zagranicy 13.00 Wiadomości 13.05 Bajka 14.05 Zbroja i dzwoneczki (bajka) 15.15 Morderstwo na ulicy Wyspiarskiej (film) 16.30 Wynik testu (film) 17.30

Szpital na peryferiach (s.) 18.25 Chłopaki w akcji 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 Cuda natury 21.15 Wręczenie nagród Anděl 2012 23.10 Jak ugryźć 10 milionów (film) 0.50 Maneż Bolka Polívki.

TVC 2

6.00 Katastrofy lotnicze 6.50 Chcesz je? 6.55 Artmix 7.50 Teatr żyje! 8.15 Uśmiechy 8.55 Nasza wieś 9.20 Pr. muzyczny 10.00 Folklorika 10.30 Poszukiwania olbrzymiej anakondy 11.20 Tajemnice kolei żelaznych 11.45 Dawid: Śmierć Marata 12.40 Koszulka - genialny wynalazek 13.40 Galerie sztuki 14.05 Ogrody świata z Audrey Hepburn 14.30 Tak, panie ministrze (s.) 15.00 Czy te oczy mogą kłamać? 15.30 Świat cudów 16.00 Kamera w podróży 16.50 Cudowna planeta 17.45 Bajka 18.45 Wieczorynka 18.50 Pszczółka Maja (s. anim.) 19.15 Show Garfielda (s. anim.) 19.40 Domek na wzgórzu 19.50 Niedźwiadki 20.00 Mity i fakty historii 20.55 Trudne lata czechosłowackiego filmu 1969-1989 21.45 Soczysta powieść (film) 23.05 Stand-up 23.30 Samotny mężczyzna (film) 1.10 Latim.

NOVA

6.05 Marynarz Popeye (s. anim.) 6.20 Looney Tunes (s. anim.) 6.45 Tazmania (s. anim.) 7.10 Superpies Krypto (s. anim.) 7.35 Batman: Odważny bohater (s. anim.) 8.00 Żółwie Ninja (s. anim.) 8.30 Hellcats (s.) 9.15 W Spessarcie znów straszyl! (film) 11.00 Przyprawy 11.55 Dzwon do TV Nova 12.25 Łobuziara (film) 14.15 Kim jest Clark Rockefeller? (film) 15.50 Dom nad jeziorem (film) 17.45 Poradnik domowy 18.45 Przysmaki Babicy 19.30 Wiadomości 20.25 Sherlock Holmes (film) 22.45 Bestia (film) 0.20 Dom nad jeziorem (film).

PRIMA

6.00 Wiadomości 7.05 Tutenstein (s.) 7.35 Klub przyjaciół Myszk Miki 8.05 M.A.S.H. (s.) 8.40 Salon samochodowy 9.50 M.A.S.H. (s.) 10.20 Columbo (s.) 11.55 Tata duch (film) 13.55 Simpsonowie: wersja kinowa (film) 15.55 Morderstwa w Midsomer (s.) 18.00 Reporterzy po twojej stronie 18.55 Wiadomości 19.45 Reporterzy po twojej stronie 20.00 VIP wiadomości 20.15 Polívka na winie 21.25 Patrol (film) 0.25 Kuloodporni (film).

NIEDZIELA 17 marca

TVP 1

6.10 W labiryncie 6.40 Pełnosprawni 7.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach 7.55 Tydzień 8.25 Magazyn Ligi Mistrzów 8.55 Ziarno 10.05 Wszystko przed nami (s.) 11.55 Między ziemią a niebem 12.00 Anioł Pański 12.15 Między ziemią a niebem 12.50 Anna German 13.50 Skoki Narciarskie - Puchar Świata w Oslo 16.05 Druga szansa 17.00 Teleexpress 17.25 Komisarz Alex (s.) 18.20 Jaka to melodia? (teleturniej) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.00 Droga do Rio - Kronika 20.20 Ranczo (s.) 21.20 Zakochana Jedynka - Randka w ciemno 23.10 Wyścig śmierci (s.).

TVP 2

6.05 Milion ton śmieci 6.40 M jak miłość (s.) 7.40 Barwy szczęścia (s.) 8.45 Kultura, głupcze 9.25 Kochaj albo rzuć 11.35 Biegi narciarskie - Puchar Świata w Oslo: 30 km stylem klasycznym 13.30 Wojciech Cejrowski - bosy przez świat: Pigmeje 14.00 Familiada (teleturniej) 14.40 The Voice of Poland. Przesłuchania w ciemno - Mazowsze 15.30 The Voice of Poland. Przesłuchania w ciemno - Warmia i Mazury 16.20 Na dobre i na złe (s.)

17.20 Życie od kuchni (s.) 18.00 Panorama 18.55 Dzięki Bogu już weekend 20.05 Kino na maksa - Taxi 3 21.40 Głęboka woda 22.40 Kocham Kino - magazyn filmowy Grażyny Torbickiej 23.15 WOK - Wszystko o Kulturze 23.40 Kilka fotografii 0.15 Studio filmowe Dwójki - Kawalerskie życie na obczyźnie.

TV KATOWICE

6.55 Info Poranek 7.00 Serwis Info 7.41 Info Poranek 8.30 Serwis Info 8.40 Info Poranek 9.00 Polska według Kreta 9.30 Serwis Info 9.45 Info Poranek 10.00 Pasma lokalne 11.00 Głos Mediów 11.30 Serwis Info 12.00 Przegląd wydarzeń tygodnia 12.30 Serwis Info 12.55 Serwis sportowy 14.00 Raport z Polski - Ekstra 14.13 Reportaż TVP Info 15.00 Kościół z bliska 16.00 Prawdę mówiąc 17.00 Pasma lokalne 20.00 Listy gończe - Śmierć Samarytanina 20.30 Serwis Info 20.50 Młodzież kontra 21.45 Pasma lokalne 22.30 Serwis Info 23.00 Sportowa niedziela 23.25 Czas na jazdę - Motoinfo 23.43 Teleplotki 0.15 Przegląd wydarzeń tygodnia 0.45 Głos Mediów (s.).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News 6.30 Studio F1 7.00 Grand Prix Australii 9.00 Tylko taniec - Got to Dance 3 10.45 Koń wodny. Legenda głębin 12.55 Doktor Dolittle (komedia USA) 14.50 Kabarety 15.50 Aladyn (film USA) 17.45 Pamiętniki z wakacji (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Państwo w państwie 20.00 Tylko muzyka. Must be the music 5 22.00 Kości 8 (s.) 23.00 Na krawędzi 0.15 Grzechy ojca (film USA).

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów 6.30 Barbar (s. anim.) 6.55 Trojaczki (s.) 7.20 Przygody Shirley Holmes (s.) 7.50 Studio Kolega 9.20 Podróż po Visayasach 9.45 Kalendarium 10.00 Kamera na szlaku 10.30 Obiektyw 11.05 Życie na zamku (s.) 12.00 Pytania Václava Moravca 13.00 Wiadomości 13.05 Bajka 14.00 Bajka na skrzypce i altówkę 15.10 Narcyzowy dom (film) 16.10 Zupełnie beznadziejna sprawa (film) 17.00 Dylematy kucharza Świętopelka (s.) 18.00 Życia niezwykłe 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 Niewinne kłamstwa (film) 21.10 168 godzin 21.45 Wiejski nauczyciel (film) 23.45 Komisarz Moulin (film) 1.25 Cuda natury.

TVC 2

6.00 Na winnym szlaku: Słowenia 6.30 Ekspedycja Ałtaj 6.50 Ogrody świata z Audrey Hepburn 7.20 Historie starożytności 8.20 Czechosłowacki tygodnik filmowy 8.30 Poszukiwania czasu utraconego 8.50 Mity i fakty historii 10.35 Największe bitwy czołgowe 11.20 Nie poddawaj się 11.45 Chcesz mnie? 12.00 Ja, Natalia (film) 13.50 Królestwo natury 14.20 Słowo na niedzielę 14.25 Magazyn chrześcijański 14.50 Przez ucho igielne 15.15 Magazyn religijny 15.45 Wodospady z nieba 16.45 Bajka z kamienia 17.15 Powroty dokumentalistów 17.45 Był sobie... kosmos (s. anim.) 18.15 Brzydkie kaczątko i ja (s. anim.) 18.45 Wieczorynka 18.50 Pszczółka Maja (s. anim.) 19.15 Show Garfielda (s. anim.) 19.40 Domek na wzgórzu 19.50 Niedźwiadki 20.00 Czeski żurnal 20.55 Katastrofy lotnicze 21.50 Kanadyjskie skecze 22.10 Zbrodnia (s.) 23.10 Na pływalni z M. Heino 23.40 Serge Gainsbourg - autoportret 1.20 Nałożnica diabła (film).

NOVA

6.10 Batman zwycięzca (s. anim.) 6.30 Formuła 1: Grand Prix Australii

9.20 Weekend 10.05 Pogromcy duchów II (film) 12.05 Chłopcy i mężczyźni (s.) 13.15 Piotruś Pan (film) 15.20 Był sobie glina (film) 17.00 Popołudniowe wiadomości 17.35 Braciszek i siostrzyczka (bajka) 18.45 Bach! 19.30 Wiadomości 20.20 SuperStar 23.35 Odłamki 0.00 Oskarżyciel i obrońca (s.).

PRIMA

6.10 Wiadomości 7.10 Tutenstein (s. anim.) 7.40 Klub przyjaciół Myszk Miki 8.10 Tajemnice II wojny światowej 9.20 Prima Świat 9.55 Morderstwa wśród muszkatów (s.) 11.00 Partia (pr. dys.) 11.45 Poradnik domowy 13.15 Lew, przyjaciel człowieka 13.45 Człowiek znad Śnieżnej Rzeki (film) 15.55 Morderstwa w Midsomer (s.) 18.00 Jak zbudować marzenie 18.55 Wiadomości 19.45 Reporterzy po twojej stronie 20.00 VIP wiadomości 20.15 Skarb narodów: Księga tajemnic (film) 22.55 Air America (film) 1.15 Zabójcze umysły (s.).

PONIEDZIAŁEK 18 marca

TVP 1

5.55 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.09 Polityka przy kawie 8.25 Król Maciuś Pierwszy, seria II - Przygoda Hultaja 8.40 Magiczne przygody misia Ruperta - Rupert i smok 9.30 Johannes Hevelius Dantiscanus 10.30 Operacja Życie (s.) 11.00 Okrasa łamie przepisy - Na połów stynki 11.30 Opole! Kocham Cię! 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.35 Klimaty i smaki 12.50 Zwierzęta świata - Jak ryba w wodzie 13.30 Jaka to melodia? (teleturniej) 14.05 Jedna Scena - Jezioro Bodeńskie 14.25 Prawdziwe życie (s.) 15.00 Wiadomości 15.25 Ranczo (s.) 16.25 Moda na sukces (s.) 16.50 Jaka to melodia? Extra 17.00 Teleexpress 17.20 Jaka to melodia? (teleturniej) 17.55 Klan (s.) 18.25 Elżbieta Jaworowicz - Tak było, tak jest 18.40 Wszystko przed nami (s.) 19.10 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.05 Droga do Rio - Kronika 20.20 Polski Wynalazek 2013 - finał konkursu 22.05 Downton Abbey 23.10 Oglądaj z Andrzejem Fidykiem - Żona w 10 Dni 0.15 Wszystko przed nami (s.).

TVP 2

6.15 Złotopolscy (s.) 6.45 Dwójka Dzieciom - Eliasz 7.05 M jak miłość (s.) 8.00 Pytanie na śniadanie 10.50 Barwy szczęścia (s.) 11.30 Na dobre i na złe (s.) 12.30 Coś dla Ciebie 13.00 Kocham Kino - magazyn filmowy Grażyny Torbickiej 13.35 Świat bez tajemnic - Chłopiec czy dziewczynka? 14.40 Ja to mam szczęście! (s.) 15.10 Rodzinka.pl (s.) 15.45 Panorama Kraj 16.05 Rodzinka.pl (s.) 17.05 Castle (s.) 18.00 Panorama 18.50 Jeden z dziesięciu 19.25 Ja to mam szczęście! (s.) 20.05 Barwy szczęścia (s.) 20.40 M jak miłość (s.) 21.45 Tomasz Lis na żywo 22.50 Poniedziałek z gwiazdami: Tim Roth - Magia kłamstwa 23.45 Czy świat oszalał? - Eurokatastrofa 0.50 Taxi 3.

TV KATOWICE

6.00 Serwis Info 6.15 Info Poranek 7.00 Serwis Info 7.45 Info Poranek 8.03 Gość poranka 8.43 Info Poranek 9.30 Serwis Info 10.10 Biznes - otwarcie dnia 10.20 Info Poranek 10.45 Gość poranka 10.55 Serwis sportowy 12.00 Serwis Info 12.20 Biznes 13.55 Serwis sportowy 14.10 Raport z Polski 14.50 Pogoda Info 15.15 Rozmowa dnia 15.30 Serwis Info 16.00 Raport z Polski 16.50 Biznes 17.00 Pasma lokalne 20.00 Minęła 20ta 20.45 Infoexpress 21.05 Telekurier 21.23 Pogoda Info 21.45 Pasma lokalne 22.17 Serwis Info 22.30 Info Dziennik 23.15 Sportowy Wieczór

23.32 Ojcowie chrzestni Rosji - Polityk 0.45 Minęła 20ta.

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News 8.00 Sylwester i Tweety na tropie 8.25 The Looney Tunes Show 8.55 I kto tu rządzi? 9.30 Świat według Kiepskich (s.) 10.00 Trudne sprawy 11.00 Dlaczego ja? 12.00 Wzór 5 13.00 Dom nie do poznania 14.00 Pierwsza miłość (s.) 14.45 Trudne sprawy 5 15.50 Wydarzenia 16.15 Interwencja (mag.) 16.30 Malanowski i Partnerzy 17.00 Dlaczego ja? 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Świat według Kiepskich (s.) 20.00 Ja, robot (film kopr.) 22.20 Pociąg z forsą (komedia USA) 0.35 24 godziny 6.

TVC 1

5.59 Studio 6 8.30 Zaczarowane przedszkole 9.00 Tajemnice starożytnego Rzymu 9.30 Z archiwum telewizyjnej rozrywki 10.30 Kamera na szlaku 11.00 Szpital na peryferiach (s.) 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sama w domu 14.00 Bananowe rybki 14.30 Niegasnące gwiazdy 15.25 13. komnata Petry Janů 15.55 Podróżomania 16.30 AZ kwiz 16.55 Talk-show J. Krausa 17.40 Czarne owce 18.00 Wiadomości regionalne 18.25 Taxi 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 Panoptikum miasta Pragi (s.) 21.10 Blaski i cienie związku ze sławą 21.55 Reporterzy TVC 22.30 Przeciwwuderzenie 23.20 Na tropie 23.45 Tajniacy (s.) 0.35 Numer alarmowy.

TVC 2

5.59 Dzień dobry 8.30 Związki partnerskie 8.55 Chcesz mnie? 9.10 Geografia świata 9.25 Tajemnice kolei żelaznych 10.00 Kamera w podróży 10.50 Spostrzeżenia z zagranicy 10.55 Film 2013 11.25 Czechosłowacki tygodnik filmowy 11.40 Klucz 12.05 Magazyn chrześcijański 12.35 Piękne straty 13.05 Piękne ślady 13.35 Muzyka dęta w Rumunii 14.30 Koszulka - genialny wynalazek 15.30 Historie starożytności 16.30 Shakespeare w getto 17.00 Planeta YÓ 18.15 Zaczarowane przedszkole 18.45 Wieczorynka 18.50 Pszczółka Maja (s. anim.) 19.15 Herkules (s.) 19.35 Podróż w kosmos 19.50 Wiadomości w j. migowym 20.00 Himmler 20.55 Techniczne cuda świata 21.50 Generał Eliáš (film) 23.05 Salome (film) 0.25 Queer.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.55 Ulica (s.) 9.45 Był sobie gliniarz (film) 11.20 Powrót do szkoły (s.) 11.50 Tescoma ze smakiem 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Mike & Molly (s.) 12.50 Morski patrol (s.) 13.45 Wzór (s.) 14.40 Dowody zbrodni (s.) 15.35 Prawo i porządek: Zbrodniczy zamiar (s.) 16.30 Przyjaciele (s.) 17.00 Popołudniowe wiadomości 17.35 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) 18.30 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości 20.20 Ogólniak z o.o. (s.) 21.35 Helena (s.) 22.00 Comeback (s.) 22.40 Nocne wiadomości 23.10 Chase (s.) 0.00 Bez skazy (s.) 0.45 Big Game.

PRIMA

6.15 Policja Hamburg (s.) 7.15 Pan Złota Rączka (s.) 8.05 M.A.S.H. (s.) 8.50 Nakryto do stołu! 9.45 Morderstwo: napisała (s.) 10.45 Julie Lescaut (s.) 12.50 Policja Hamburg (s.) 13.50 Komisarz Rex (s.) 14.50 Strażnik Teksasu (s.) 15.50 Muzyka w sercu (film) 18.00 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, wiadomości kryminalne 19.45 Reporterzy po twojej stronie 20.00 VIP wiadomości 20.15 Powroty do domu (s.) 21.45 Pr. rozrywkowy 22.35 Pr. rozrywkowy 23.20 Dziś umrzesz (film) 1.15 Zbrodnie niedoskonałe (s.).

HAWIERZÓW DT ELAN
TRZYNIEC ul. Jablonkowska 410 (Slovan)

CZESKI CIESZYN Rynek CSA

Maty i zwiny, ale PROFESJONALNY. **PROFI** EUROPE

Odkurzacz PROFI 10
Bardzo poręczny odkurzacz domowy z profesjonalnymi parametrami. Nowoczesny układ pionowy daje olbrzymią moc ssania. Zastosowano silnik odkurzaczy profesjonalnych z podwójną żywotnością. Wyprodukowany z najtrwalszych materiałów ABS. Filtracja 6 stopni + HEPA filt doskonale sprawdza się w naszym środowisku i dla alergików.

Cena promocyjna
2 890,-

ESOX
Pieniądze są nasze starost

Wiosenne sprzątanie
www.elmaxshop.cz

CL-084

Společnost PressMetal-CZ, spol. s r.o. se strojírenským zaměřením (lisování, kovoobrábění), se sídlem v Trinci hledá vhodného uchazeče na pozici **»PROJEKTOVÝ MANAŽER«**

Požadujeme:

- Středoškolské vzdělání technického zaměření, VŠ technického směru výhodou
- Znalost čtení technické a výkresové dokumentace
- Znalost angličtiny na komunikativní úrovni
- Praxi v oboru min. 2 roky
- Pokročilá znalost uživatelských programů MS Office, MS Outlook
- Zkušenosti se zaváděním nových výrobních projektů – výhodou
- Znalost problematiky dodávek do automobilového průmyslu – výhodou
- Znalost postupů PPAP/PPF, SPC, MSA, APQP, FMEA – výhodou
- Zkušenosti a znalosti v oblasti lisování kovů – výhodou
- Samostatnost i schopnost pracovat v týmu, spolehlivost, důvěryhodnost, vysoké pracovní nasazení, dobré organizační a komunikační schopnosti

Náplň práce:

- Zavádění a koordinace nových výrobních projektů
- Vedení projektového týmu
- Stanovování technologických postupů a jejich ověřování ve výrobním procesu
- Příprava podkladů pro výběrová řízení a tvorba cenových nabídek na výrobky
- Komunikace se zákazníkem

Nabízíme:

- Práci v mladém dynamickém kolektivu
- mzdu dohodou od 20.000,- do 30.000,- Kč dle kvalifikace, praxe a výsledků
- příspěvek na stravování a na penzijní připojištění
- systém vnitropodnikového vzdělávání

Strukturované životopisy s uvedením názvu pozice zasílejte elektronicky na adresu horakova@pressmetal.cz nebo písemně na adresu provozovny: PressMetal-CZ, spol. s r.o., Staré Město 138, 739 61 Trinec, nejpozději do 2. 4. 2013

CL-177

SIMPLY CLEVER

Przegraliśmy z wyposażeniem!
Model promocyjny ŠKODA Rapid Fresh już od 249 900 Kč*

*Dotyczy finansowania ŠKODA Finance od ŠkoFINu

Srednie zużycie oraz emisje CO₂ modelu Rapid: 3,9-5,8 l/100 km, 104-134 g/km

ŠKODA Rapid Fresh z bogatym wyposażeniem już od 249 900 Kč lub za 2500 Kč miesięcznie.
Dobrze wiemy, czego sobie życzysz, dlatego zajęliśmy się wyposażeniem – przednie światła do mgły, zamek centralny ze zdalnym sterowaniem, radio z CD i MP3, klimatyzacja. I dodatkowo dłuższa gwarancja oraz zamek centralny biegu wstecznego gratis.

Twój autoryzowany partner ŠKODA

KARIREAL a.s.
Frýdecká 272
739 61 Trinec
Tel.: 558 996 111/113

KARIREAL a.s.
Oldřichovice 739
Tel.: 558 996 183/187
www.karireal.cz

ŠKODA Finance od ŠkoFINu

CL-005

STAVEBNINY WOREK – MATERIAŁY BUDOWLANE

oferujemy szeroki asortyment materiałów budowlanych w korzystnych cenach (Baumit, Murexin, Cemix, Porotherm, Presbeton, Pórobeton i inne)

Kompleks Gródek nr 80 (za piekarnią Bajusz)
Tel. 558 320 021, 737 647 873

CL-143

Zareklamuj się w **»GŁOSIE LUDU«**

Na Twój telefon czeka BEATA SCHÖNWALD

doradca ds. reklamy
Tel. 775 700 896

DRZWI I FUTRYNY

PROMOCJA – ZNIŻKA
STYCZEŃ – 30%!
LUTY – 25%, MARZEC – 20%!
♦ drzwi + futryna + klamka ♦
MONTAŻ

Sklep: Trinec, Frýdecká 12,
Tel. 558 325 172, 608 757 442

CL-009

portal śląska cieszyńskiego

Nowoczesny pensjonat w Łomnej Dolnej z 6 apartamentami z aneksem kuchennym, restauracją, jacuzzi, sauną, kąpielnią dla dzieci, tuż pod ośrodkiem narciarskim „Armada” zaprasza na tradycyjną kuchnię beskidzką oraz do spędzenia wakacji w Łomnej.

Tel.: +420 608 81 44 31
E-mail: valeria.pytlikova@gmail.com, www.rzehaczek.cz

Firmy budowlane

SWABUD (cz) i SWAKOŃ (pl)
Docieplenie elewacji, remont fasad zabytkowych, podbitki (palubki), wymiana okien PCV, remonty mieszkań i domów.

Przyjmujemy zlecenia na 2013 r. także w systemie dotacji zacieplenie ścian i wymiana okien w ramach nowego programu „Zelená úsporám”
kontakt:
kom. cz. 776 218 494, cz. 608 556 915, cz. 774 085 874,
e-mail: jozefswakon@onet.pl

Szybka i fachowa realizacja zleceń.
Cieszyn, Puńcowska 93
www.swabud.cz

CL-079

OGRODZENIA ZS

PRODUCENT OGRODZEŃ
Bądź bezpieczny i ogródź swój Dom!

- Ogrodzenia siatkowe
- Ogrodzenia panelowe
- Ogrodzenia klinkierowe
- Automatyka
- Bramy garażowe

Nowo otwarty oddział w Trzyniecu www.ogrodzeniazs.pl
obok przystanku „Obecni domy” email: plotyzs@seznam.cz mob. 732 683 665

TRZYNEC, ul. Frýdecká 572 tel/fax: 558 320 353

CL-338

CZYTAJ NAS CODZIENNIE!

www.glosludu.cz

Aktualizowany serwis o Polakach na Zaolziu

Zakład kamieniarski IKONA

Producent wyrobów z kamieni naturalnych oferuje:
nagrobki, parapety, schody, blaty oraz inne produkty

W ofercie ponad 30 rodzajów kamienia

- Dojazd do klienta, pomiar, projekt, wycena, konsultacje są bezpłatne
- Oprócz klientów indywidualnych do współpracy zapraszamy firmy

Kamieniarstwo IKONA, ul. Jastrzębska, 43-419 Hażlach
tel.: 776 296 099 (CZ), +48 516 193 726 (PL)
www.kamieniarstwoikona.pl, e-mail: info@kamieniarstwoikona.pl
Jabłonków, Trzyniec, Cz. Cieszyn, Karwina, Hawierzów, Bogumin

CL-139

KAMIENIARSTWO – KAMENICTVÍ „GNEJS”

Wędrynia pon.-pt. 8-16, sob. 8-13

Wykonujemy: płyty granitowe, pomniki urnowe, pojedyncze, podwójne

Szybki czas realizacji!

telefon CZ: 604-381-258
www.kamieniarstwo-gnejs.eu

CL-166

Kamieniarstwo WRZOS

Z SERCA WIELKIE RZECZY

Zapraszamy Was do naszego nowoczesnego zakładu będącego centrum usług kamieniarskich na Ziemi Cieszyńskiej

WYJĄTKOWA OFERTA I PROFESJONALIZM
Przyjeżdżamy także do klienta

Siedziba firmy:
Hażlach, ul. Cieszyńska 20B
Tel. +48 606 452 479, +48 338 567 377
www.kamieniarstwo-wrzos.pl

Filia: Golezów, ul. Grabowa 4
3 km od przejścia granicznego w Górnej Lesznej

CL-113

ŻYCZENIA

*W dniu Twojego Święta,
wnosim szczęścia wianek,
niech Ci się uśmiecha
wieczór i poranek...*

Dziś, 16 marca 2013, obchodzi swój zany jubileusz życiowy – 70. urodziny

pan JAN KAWULOK

z Dolnej Łomnej. Z tej okazji najserdeczniejsze życzenia zdrowia, szczęścia i błogostawieństwa Bożego składają małżonka oraz córki i syn z rodzinami.

GL-156

WSPOMNIENIA

Dnia 17 marca 2013 obchodziłaby nasza Najdroższa Żona, Matka, Babcia, Prababcia, Siostra, Ciocia, Szwagierka i Teściowa

śp. GERTRUDA KALETOWA

z Ropicy 82. urodziny. Lecz niestety odeszła na zawsze i już nigdy nie wróci. Wszystkich tych, którzy znali naszą Najdroższą Mamę prosimy o ciche wspomnienie. Z bólem w sercu i największą miłością wspomina cała rodzina.

AD-021

Dnia 18 marca przed 95 laty urodził się nasz Kochany Ojciec, Dziadek, Teść i Wujek

śp. dr JÓZEF ONDRUSZ

nauczyciel z Darkowa. Prosimy wszystkich, którzy Go znali i szanowali, by wspomnieli razem z nami. Najbliżsi.

RK-046

*Ludzie szlachetni odchodząc do wieczności,
nie umierają, ale żyją w naszej pamięci.*

Dnia 18. 3. 2013 obchodziłaby 95. urodziny, zaś 1. 8. 2013 minie 17. rocznica śmierci

pani MARII MICHALIK

z domu Bielczyk

17. 8. 2013 obchodziłby 100. rocznicę urodzin, zaś 25. 6. 2013 wspominamy 70. rocznicę męczeńskiej śmierci w Oświęcimiu

pana LEONA MICHALIKA

nauczyciela z Bystrzycy

Prosimy tych, którzy zachowali naszych rodziców w życzliwej pamięci, o chwilę wspomnień. Dziękując córki Bronisława i Tamara z rodzinami oraz syn Mieczysław z rodziną.

GL-170

*Choć zamknięte masz powieki,
w naszych sercach będziesz żył na wieki...*

Dnia 18 marca 2013 minie pierwsza bolesna rocznica, kiedy zmarł nasz Kochany

śp. ZBYHNĚV LUKESZ

zamieszkały w Suchoj Górnjej. Z miłością i szacunkiem wspominają najbliżsi.

GL-168

Dnia 16 marca 2013 mija 11. rocznica śmierci naszego Drogiego

śp. ANTONIEGO BYRTUSA

z Mostów koło Jabłonkowa. O modlitwę i chwilę wspomnień proszą najbliżsi.

GL-171

Dnia 18 marca minie 10. rocznica śmierci Kochanego Męża, Ojca, Dziadka, Ojczyzna

śp. PAWŁA KANTORA

z Trzyńca. Z szacunkiem i miłością wspominają najbliżsi.

GL-152

Dnia 19 marca wspomnimy 4. bolesną rocznicę śmierci naszego Kochanego

śp. ERICHA TOMICZKA

z Suchoj Górnjej. Wspominają żona Marta i synowie Piotr i Paweł z rodzinami.

GL-729

Można odejść na zawsze, by stale być blisko.

ks. Jan Twardowski

18 marca mija sześć lat od dnia, kiedy nagle i niespodziewanie odszedł od nas Kochany

śp. TOMEK KATRUŠÁK

Z miłością wspominają i za modlitwą dziękują rodzice, siostrzyczka i dziadkowie.

GL-180

NEKROLOGI

W głębokim żalu zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 10. 3. 2013 zmarła w wieku 70 lat nasza Kochana Mama, Babcia, Prababcia, Siostra, Szwagierka, Ciocia i Kuzynka

śp. KRYSZYNA KUBICZEK

z domu Zielina, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Zgodnie z wolą Zmarłej pogrzeb odbędzie się bez uroczystości pogrzebowych. W imieniu zasmuconej rodziny córka Beata z rodziną.

AD-024

Zawiadamiamy wszystkich znajomych, krewnych i przyjaciół, iż 12. 3. 2013 zmarła w wieku 87 lat Kochana Matka, Teściowa, Babcia, Prababcia i Ciocia

BARBARA KOZIEŁ

z Ropicy. Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w dniu 18. 3. 2013 o godz. 14.30 z kaplicy ewangelickiej w Ropicy na miejscowy cmentarz. W smutku pogrążona rodzina.

GL-174

Serdecznie dziękujemy wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym za złożone wyrazy współczucia, za wieńce i kwiaty oraz liczny udział w pogrzebie naszego Drogiego Zmarłego

śp. JÓZEFA BŮHMA

Szczególne podziękowanie składamy dla ks. proboszcza Daniela Vichy za dostojne przeprowadzenie obrzędu pogrzebowego. Panu Bronisławowi Szyi za słowa pożegnania i wyrazy uznania dla naszego Drogiego Zmarłego. Słowa podziękowania kierujemy do chóru „Hejnał-Echo” za odśpiewanie pieśni podczas mszy św. i nad grobem Zmarłego. Dziękujemy koleżankom chóru „Kalina” i Klubu Kobiet, chórzystom „Hejnał-Echo” i MK PZKO Karwina-Frysztat za złożone nam kondolencje. W smutku pogrążona rodzina.

RK-044

*Za miłość, trud i smartwienia w doczesności,
użyjż Boże pokoju na wieczności.*

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 13 marca 2013 w wieku 96 lat zmarła nasza Kochana Mamusia, Teściowa, Babcia, Prababcia, Praprababcia, Siostra i Ciocia

śp. MARIA MOTYKOWA

z domu Liberda, zamieszkała w Oldrzychowicach nr 122. Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w poniedziałek 18 marca 2013 o godz. 15.00 z kościoła ewangelickiego w Oldrzychowicach. Po obrzędzie udamy się na miejscowy cmentarz. W smutku pogrążona rodzina.

GL-178

CO W KINACH

HAWIERZÓW – Centrum: Asterix i Wikingowie (16, 17, godz. 10.00); Merida Waleczna (16-18, godz. 15.30); Labrador (16, 17, godz. 17.00); Jeniček a Mařenka: Lovci čarodějnic (16-18, godz. 17.45); Wspaniała (16, 17, godz. 19.30); Szklana pułapka 5 (16-18, godz. 20.00); Po drugiej stronie torów (18, godz. 19.30); **KARWINA – Centrum:** Gdzie jest Nemo? (16, 17, godz. 15.15); Babovřesky (16-18, godz. 17.30, 20.00); Szklana pułapka 5 (16-18, godz. 20.00); **TRZY-NIEC – Kosmos:** Oz wielki i potężny (16, 17, godz. 15.00, 17.30); Szklana pułapka 5 (16, 17, godz. 20.00); Hitchcock (18, godz. 17.30); Polowanie (18, godz. 20.00); **BYSTRZYCA:** Miłość w Paryżu (16, godz. 18.00); **JABŁONKÓW:** Nanga Parbat (17, godz. 18.00); **CZ. CIESZYN – Central:** Siedem psychopatów (16, 17, godz. 17.00);

Občan K. (16, 17, godz. 19.00); **CIESZYN – Piast:** Oz wielki i potężny (16, 17, godz. 15.15, 17.45; 18, godz. 15.15); Być jak Kazimierz Deyna (16, 17, godz. 20.15).

CO W TERENIE

BŁĘDOWICE – Kluby Kobiet i Seniora MK PZKO zapraszają na spotkanie 20. 3. o godz. 15.00 do Domu PZKO.

CIERLICKO-CENTRUM – MK PZKO zaprasza 16. 3. o godz. 16.30 do Domu Kultury (na rynku w Cierlicku) na dwie komedie Teatryku z Ligotki Kameralnej. Po występie czeka na Państwa w kawiarence „Za kurtyną” pyszna kawa, ciasta domowej roboty i stare polskie hity na czarnych płytach. Wstęp – datki dobrowolne. Zapewniamy świetną zabawę!

HAWIERZÓW-SUCHA – MK PZKO zaprasza członków i sympatyków Koła na walne zebranie w niedzielę 17. 3. o godz. 15.00 do

świetlicy PZKO. Ciekawy program kulturalny.

ŁYŻBICE-WIEŚ – Zarząd MK PZKO zaprasza wszystkich członków na walne zebranie MK PZKO, które odbędzie się 23. 3. o godz. 15.00 w świetlicy MK.

STONAWA – Zarząd MK PZKO zaprasza na walne zebranie 17. 3. o godz. 15.30 do Domu PZKO. W programie ChM „Stonawa”, sprawozdanie z działalności, plan pracy na rok 2013, wybory i dyskusja. Bufet zapewniony.

UWAGA SENIORZY HPC! – W środę 20. 3. pójdziemy zwiedzić Muzeum 4. Pułku Strzelców Podhalańskich w Cieszynie oraz weźmiemy udział w uroczystości wspomnieniowej „Pod Wałką”. Zbiórka o godz. 10.00 przy Czytelnicy i Kawiarni Literackiej „Avion/Noiva” przy moście Przyjaźni.

KLUB 99 – spotyka się w poniedziałek 18. 3. o godz. 11.00 w Domu PZKO w Karwinie-Raju.

CZEŚKI CIESZYN – Talk show z osobistościami pt. „Zaolzie potrafi” 23. 3. o godz. 17.00 w ośrodku kultury „Strzelnica” w Cz. Cieszynie. Od godz. 16.00 program towarzyszący: wystawa fotografików ZTF, sprzedaż książek, wystawa prac ręcznych, prezentacja młodych talentów, konkurs. Wyśmienita kuchnia. Bilety można zarezerwować pod nr. tel. 777 808 933 oraz: zaolzie.potrapi@gmail.com. Program imprezy na www.zaolziepotrapi.cz.

KARWINA-FRYSZTAT – MK PZKO zaprasza wszystkich członków na walne zebranie w niedzielę 17. 3. o godz. 15.00 do Domu PZKO. W programie wystąpią dzieci z PSP w Karwinie, które brały udział w eliminacjach konkursu Festiwal Piosenki Dziecięcej.

ZAOLZIAŃSKI TURNIEJ W TENISA – Kongres Polaków i ZG PZKO zapraszają 23. 3. do hali Vitality w Wędryni na turniej tenisa w parach. Startowe 600 kc od drużyny, prezentacja od 8.30-9.00. Zgłoszenia do 20. 3. pod: r.szstula@seznam.cz (tel.: 733 535 510).

KARWINA, Oddział Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej – W ramach kampanii „Cała Polska Czyta Dzieciom” zapraszamy miłośników książek ze swymi pociechami – przedszkolakami i uczniami szkół podstawowych na spotkanie z aktorką Sceny Bajka Teatru Cieszyńskiego, Jolantą Polok, w środę 20. 3. o godz. 16.00 do biblioteki na Rynku Masaryka w Karwinie-Frysztacie.

OFERTY

SPRZEDAM PIŁĘ tarczową na drewno opałowe. Tel. 732 844 674.

GL-162

KUPIĘ PIŁĘ tarczową na drewno opałowe. Tel. 732 844 674.

GL-162

SPRZEDAM STOŻEK KLINOWY do produkcji łuparki drewna. Tel. 732 844 674.

GL-162

MALOWANIE, PRACE MURARSKIE, łożenki, okna PVC. Tel.: 603 854 651.

GL-153

RENOWACJA WANIEN, tel. 0048 501 707 632.

GL-136

ANTYKI KUPIĘ – meble przedwojenne, obrazy, zegary, odznaczenia, srebra, militaria, stare zdjęcia, pocztówki i wiele innych, tel. 0048 605 255 770.

GL-691

WYCINANIE I PIEŁĘGNACJA DRZEW, tel. +48 602 716 518.

GL-179

MARTIN ADAMSKÝ, ZDOBYWCA HAT TRICKA NA LODOWISKU SPARTY PRAGA:

Pogrzebała nas własna głupota

W ćwierćfinałach Tipsport Ekstraligi robi się coraz ciekawiej. Marcowy śnieg, który spadł na Podbeskidziu, z dużym prawdopodobieństwem stopnieje już dziś wieczorem. Tak gorąco będzie bowiem w trzynieckiej Werk Arenie, gdzie hokeiści Trzyńca podejmują Spartę Praga. Po czterech meczach panuje remis 2:2, a więc jeszcze wszystko może się zdarzyć.

Stalownicy dwa mecze zepsuli w ostatnich sekundach, tracąc gole na 37 i 33 sekund przed końcem regulaminowego czasu gry i przegrywając w rzutach karnych. – To boli, ale nie stoimy na straconej pozycji. Zagramy na własnym stadionie i będzie szansa, by wyjść na prowadzenie w tej serii – stwierdził Josef Turek, szkoleniowiec HC Stalownicy Trzyniec.

Gwiazdą czwartego meczu w Pradze był napastnik Martin Adamský. Z zamiłowania myśliwy, a na co dzień skrzydłowy drugiej trzynieckiej formacji popisał się hat trickiem, ale nawet jego potencja strzelecki nie wystarczyła Stalownikom do zwycięstwa ze Spartą. Trzyńczanie przed meczem zgodnie podkreślali, że kluczem do wygranej będzie dorosły hokej, bez głupich błędów. Rzeczywistość była jednak zgoła odmienna. – Przy stanie 4:3, zamiast wybijając krążek na oślep i bronić wyniku, niepotrzebnie pchaliśmy się do ataku. Z powodu własnej głupoty przegraliśmy te zawody, zresztą po raz drugi w tej serii w podobnym stylu – podkreślił Adamský, który w 60. minucie bliski był strzelenia piątego gola przesądzającego całą sprawę, wolał jednak dograć do niepilnowanego Růžički. Krążek został zablokowany, a z kon-

Martin Adamský

SPARTA - TRZYNIEC 5:4 (k)

Tercje: 2:2, 1:1, 1:1 - 0:0. Bramki i asysty: 8. Forman, 14. i 30. Pilař, 60. Ton, dec. karne Tenkrát - 5., 22. i 50. Adamský, 6. Hrňa. Trzyniec: Hamerlík - Roth, Galvas, Hrabal, Zib, Lojek, Kania, Ovčáček, Klouček - Růžička, Bonk, Varađa - Klimenta, Polanský, Adamský - Květoň, Peterek, Rákos - Hrňa, Zagrapan, Orsava.

SPARTA - TRZYNIEC 3:4

Tercje: 0:0, 2:2, 1:2. Bramki i asysty: 25. Tenkrát (Bahenský, Ton), 33. Tenkrát (Pilař, Sičák), 50. Pilař (Tenkrát) - 34. Peterek (Roth), 35. Varađa (Bonk), 50. Zib, 54. Rákos (Peterek, Květoň). Hamerlík - Roth, Galvas, Zib, Hrabal, Ovčáček, Klouček, Lojek, Kania - M. Růžička, Bonk, Varađa - Klimenta, Polanský, Adamský - D. Květoň, Peterek, Rákos - Orsava, Zagrapan, Hrňa.

try Sparta wyrównała na 4:4. – Mówi się trudno, emocje już opadły, ale bezpośrednio po straconym golem czułem się fatalnie – przyznał Adamský. Jego formacja z Jiřím Polanskim i Tomášem Klimentą dyktowała warunki na placu gry. Ta trójka napastników, obok tradycyjnie świetnego w playoffs Jana Peterka, sieje w ćwierćfinałach największy popłoch pod bramką Sparty. – Czujemy się świetnie, warto tylko dobrą dyspozycję sprzedać w odpowiednim momencie. W sobotę chcemy wygrać, żeby w poniedziałek w Pradze było mniej nerwowki – obiecał Adamský.

Jeśli pojedynek pomiędzy Trzyńcem a Spartą dobiegnie aż do siódmego spotkania, atut własnego lodowiska będzie w środę po stronie Stalowników. – Nikt nie twierdził, że mecze ze Spartą będą

łatwe i przyjemne. Ekstraliga jest bardzo wyrównana, a ta seria tylko to potwierdza – podkreślił trener Josef Turek. Jego zespół przystępuje do dzisiejszej konfrontacji znów w najsilniejszym składzie. Zabraknie tylko bramkarza Šimona Hrubca, który ze złamaną kością policzkową najwyraźniej pożegnał się z sezonem.

Sobotni mecz w Werk Arenie rozpoczyna się o godz. 17.00, poniedziałkowa konfrontacja w Pradze zaplanowana jest na godz. 19.10. Bez względu na wynik dzisiejszego meczu, do Pragi szykuje się pokaźna grupa fanów trzynieckiego hokeja. Kibice Stalowników dali o sobie znać także w ostatnich dwóch meczach w Tipsport Arenie. Dopingowali gołośno i w duchu fair play.

JANUSZ BITTMAR

USAIN BOLT, GWIAZDOR JAMAJSKIEJ SZTAFETY W RAMACH 52. ZŁATEJ TRETRY:

W Ostrawie damy czadu

Siódemka to szczęśliwy numer. Szczęśliwy także dla fanów mityngu Złata Tretra. Na stadionie lekkoatletycznym w Ostrawie-Witkowicach po raz siódmy w historii imprezy pojawi się najszybszy człowiek planety, Jamajczyk Usain Bolt. Najlepszy lekkoatleta świata olimpijskiego sezonu 2012 wystartuje w ostrawskim mityngu w sztafecie 4x100 m, broniąc oczywiście barw Jamajki.

Oprócz Bolta w sztafecie pojawi się także inny znakomity sprinter, srebrny medalista igrzysk w Londynie Yohann Blake. – To będzie dla mnie nowe wyzwanie. W sztafecie wspólnie z moimi kumpłami z reprezentacji postaramy się dać czadu – powiedział Bolt w rozmowie telefonicznej z dziennikarzami, w ramach czwartkowej konferencji prasowej w Pradze. Trener Jamajczyków, Glen Mills, ocenił wysoko poziom ostrawskiego mityngu. – Złata Tretra należy do czołowych mityngów Starego Kontynentu. Bolt lubi startować w

Ostrawie i pewnie zarazi tym także pozostałych moich podopiecznych – stwierdził trener. Jeszcze nie wiadomo, kto uzupełni czterooosobową sztafetę jamajską. Złata Tretra star-

tuje bezpośrednio po lekkoatletycznych mistrzostwach Jamajki, a więc wszystko wskazuje na to, że w Ostrawie pojawi się najsilniejsza ekipa sprinterów w dziejach mityngu.

Usain Bolt (z lewej) w towarzystwie Yohanna Blake'a.

Udział w tegorocznej edycji Złatej Tretry potwierdzili też inni znakomici zawodnicy. Do głównego programu powraca rywalizacja w sektorze skoku wzwyż, jedną z gwiazd będzie Rosjanin Iwan Uchow – regularny uczestnik Beskidzkiej Poprzeczki, na której w tym roku z powodu niedyspozycji zdrowotnej spisał się bardzo słabo. – Z Uchowem uzgodniliśmy szczegóły kontraktu właśnie w Wędrzyni. Obiecał, że zrobi wszystko, żeby się zrehabilitować za nieudany występ w Beskidzkiej Poprzeczce – powiedział Alfons Juck, menedżer mityngów Złata Tretra i Beskidzka Poprzeczka.

Tegoroczna edycja Złatej Tretry (Złote Kolce) odbędzie się w czwartek 27 czerwca na zrekonstruowanym stadionie w Witkowicach. Kibice mogą liczyć na lepsze zaplecze. Powstanie m.in. druga trybuna, nowe bieżnie, nowością będą też najnowocześniejsze telebimy. (jb)

II LIGA HOKEJA

W grupie wschodniej trwa zacięta rywalizacja o miejsca finałowe. Hokeiści Hawierzowa niespodziewanie przegrali drugi półfinałowy mecz z Porubą, zespół Banika Karwina z kolei wyrównał stan rywalizacji z Przerowem na 1:1. Do awansu potrzeba trzech zwycięstw, kolejne odslony już dziś.

PORUBA HAWIERZÓW 3:2

Tercje: 1:0, 2:2, 0:0. Bramki i asysty: 1. Chaloupka (Vrána), 34. Krayzel (Vaněk, Sedlár), 37. Sedlár (Krayzel, Vaněk) - 22. Kanko (Kolařik, Najdek), 30. Najdek (Bursík, Sztefek). Hawierzów: L. Daneček - Prokop, M. Zientek, Krisl, Hegegy, L. Zientek, Rimmel, Hartmann, Vydra - J. Daneček, Najdek, Maruna - Řička, Pavlas, Sztefek - Kanko, Stránský, Kolařik - Bursík, Pechanec, Klimša.

KARWINA - PRZERÓW 4:3

Tercje: 0:1, 3:2, 1:0. Bramki i asysty: 34. Ivan (Luka, Javín), 35. Javín (Luka), 40. Luka (Blaťoň), 60. Blaťoň (Salji, Samiec) - 20. Hanák (Brančík), 28. Sakrajda (Vlček, Brančík), 38. Vlček (Pala). Karwina: Iláš - Javín, Zajac, P. Flašar, Kowalczyk, Vnenk, Sznepka, Krause - Moravec, Badžo, Rosulek - Ivan, Mikšan, Luka - Blaťoň, Samiec, Salji - Nystedt, Miczek, Zuber. (jb)

OFERTA

HOKEJ - ĆWIERĆFINAŁY EKSTRALIGI: Trzyniec - Sparta (dziś, 17.00). **II LIGA:** Hawierzów - Poruba i Przerów - Karwina (dziś, 17.00).

PIĘKA NOŻNA - II LIGA: Karwina - Bohemians 1905 (jutro, 15.00).

PIĘKA RĘCZNA - TIPGAMES EKSTRALIGA: Jičín - Karwina (dziś, 11.30).

SIATKÓWKA - UNIQA EKSTRALIGA: Ostrawa - Hawierzów (dziś, 17.00). (jb)

W SKRÓCIE

W BOGUMINIE RUSZA EKSTRALIGA SZTANGISTÓW. W Boguminie startuje dziś nowy ekstraligowy sezon drużynowej rywalizacji sztangistów. Mistrzowskiego tytułu bronią ciężarowcy Banika Hawierzów, którzy wystartują z nowym duetem trenerskim Jaroslav Pešat, Karel Šrámek. W kadrze 14-krotnego mistrza RC nie brakuje utytułowanych zawodników – Tomáša Matykiewicza, Jana Gospoša i reprezentanta Węgier Ferenca Gyurkovicsa. Tegoroczna edycja rozgrywek podzielona została na dwie grupy – morawską i czeską. W 1. rundzie morawskiej grupy powalczą dziś w Boguminie o zwycięstwo ekipy Hawierzowa, Bogumina, Ostrawy i Nowego Hrozenkova. Rywalizacja rozpoczyna się o godz. 10.30.

ZNAMY ĆWIERĆFINAŁOWE PARY LM. Wczoraj w Nyonie wylosowano ćwierćfinałowe pary piłkarskiej Ligi Mistrzów 2012/2013. Najciekawiej będzie w rywalizacji dwóch potęg – Juventusu Turyn z Bayernem Monachium. Borussia Dortmund z trójką reprezentantów Polski zmierzy się z hiszpańską Malagą CF. Pozostałe ćwierćfinałowe pary tworzą Real Madryt i Galatasaray Sztambuł oraz Paryż ST. Germain i FC Barcelona. Pierwsze spotkania półfinałowe odbędą się 2 i 3 kwietnia, kolejne zaplanowano na 9 i 10 kwietnia. (jb)